

Glasfall

en gammal by i Holaveden

Glasfall är en by med två gårdar, den östra och den västra. Några andra namn har de inte. Förr fanns också några torp men inte nu längre.

Allmänt om Glasfall

Glasfall består av 1/8 mantal och har en areal av 102 hektar. Detta uppges i jordeböcker och mantalslängder. Mantal var förr ett mått på skattekraften på jordegendom. Ett helt mantal avsåg på 1600-talet ett hemman av sådan storlek att det kunde föda en familj och samtidigt betala skatt. Av de 19 byarna i Stavabygden är åtta av storleken ett mantal. De övriga är mindre. Byanämnet Glasfall har varit oförändrat under de senaste 400 åren.

Glasfall gränsar i norr till Börstabol, i öster till Tällekullen, i söder till Svinåsen och Stora Smedstorp, i väster till Munkeryd och Stora Krokek.

Den ursprungliga ensamgården i Glasfall fick i början av 1700-talet två brukare. Vid storskiftet 1838 delades jorden i två halvgårdar. Så har det sedan förblivit. År 2006 bor det två familjer i Glasfall, en på varje gård.

Glasfall var 1640 förlänat till Lars Kagg, därefter hörde det till Per Brahes jordinnehav och därefter till Visingsborgs skola. Efter att skolan lagts ner 1811 hörde Glasfall till Växjö Elementarläroverk. Först på 1880-talet blev byn skatteköpt. De människor som i äldre tider brukat jorden i Glasfall har således inte haft äganderätt till jorden utan endast besittningsrätt. I praktiken har inte skillnaden mellan äganderätt och besittningsrätt varit så stor.

Glasfall tillhör inte de äldsta byarna i Stavabygden. Ändå blev Glasfall en fast boplatz redan under medeltiden. Till en början bodde här bara en familj.

År 1620 hade Nils i Glasfall åker till två tunnors utsäde, inräknat då även utjorden Daglösa. Som jämförelse kan nämnas att Stora Smedstorp hade två, Öjan 2½ och Börstabol fyra tunnors utsäde. Tunnetallet kan ungefär antas motsvara antalet tunnland odlad, öppen åker. I gamla tider låg också viss areal i träda.

Från den geometriska ägoavmätningen från 1639 finns en intressant kartskiss över kronohemmanet Glasfall med ängar och gården. Där låg hustomten i mitten med små åkrar runt omkring. En av åkrarna är större än de övriga och den ligger närmast hustomten norr om denna. Utsädet i Västergärdet uppgavs till 1 ¾ tunnors, i Östergärdet till en tunna och i Södergärdet också till en tunna. Äng fanns till 14 lass hö, medräknat gärdesängarna, vidare någon skog och utmark. På denna karta är också Daglösa ängatorp medtaget. *Den är synt till Glasfall och giver när medelmåttig gräsväxt är 14 lass hö. Vidare uppges om Daglösa att detta torp haver till förne varit särdeles skattlagt och i jordeboken infört.*

Glasfalls ägare (eller besittare) hette under 1600-talet omväxlande Nils och Lars. Det var kanske far och son som avlöste varandra. Då fanns bara en bondefamilj i byn. Under 1700-talet kom nya namn.

Laga skiftet 1838

Den ursprungliga ensamgården i Glasfall fick under 1700-talet två brukare. De hade kanske någon form av sambruk. Något markskifte genomfördes inte förrän 1838 och det var laga skiftet. Något storskifte har inte genomförts i byn.

Den ursprungliga hustomten i Glasfall låg fram till 1838 mitt emellan de båda gårdarna som idag finns i byn, kanske något närmare den östra gården. Den gamla hustomten övergavs och de två gårdarna fick var sin hustomt med något avstånd från varandra. Vi kan anta att detta är den ursprungliga hustomten i Glasfall. Här har människor bott i 7-800 år, och bor fortfarande.

I handlingarna till laga skiftet kan vi se ett par intressanta ägonamn. Det är Hybbalalyckan och Wiskällakullen. Hybbalalyckan var platsen för ett gammalt torp. Där fanns också enligt handlingarna ett lertag som skulle vara samfällt. Wiskällakullen var platsen för ett grustag, vilket också var gemensamt. Dessutom var vattenställen och vägar gemensamma. Var Wiskällakullen var belägen omtalas inte i handlingarna.

Från början sades inget speciellt om Daglösa, varför detta tycks ha ingått i förrättningen. Senare undantogs Daglösa och förklarades vara en utjord under Åby. Detta gjorde att skiftet drog ut på tiden. Det blev inte klart förrän 1842. Då hade Daglösa övergått från att brukas under Glasfall till att vara en utjord tillhörig Åby Skattegård.

Torp och torpare på Glasfalls ägor

Förutom bönder har det ända sedan 1600-talet också funnits människor boende på ägorna. År 1698 dog Börje Smeds änka på Glasfalls ägor anges det i kyrkoboken.

Under 16- och 1700-talen var det troligen endast en torparfamilj i taget. De bodde kanske på Hybbeln, ett begrepp som hör 1600-talet till. Här har olika familjer bytt av varandra. Omkring år 1800 ökade antalet människor som bodde på byns ägor. Denna tid medförde på alla håll ett ökande proletariet av backstugusittare och torpare med små försörjningsmöjligheter. Detta gällde också Glasfall där det utökades från en familj till 3-4 familjer på ägorna. Nya torp byggdes dels i norr och dels i söder utmed vägen mot Stora Smedstorp. Ända fram till i början av 1900-talet har det sedan bott torpare på Glasfalls ägor.

Skifteskartan från 1838 års laga skifte uppvisar två torp i söder utmed vägen mot Stora Smedstorp och två torp i norr, nära gränsen mot Börstabil, även om kartan där är svår att tyda. Där fanns dock två ägonamn, Hybbalalyckan och torplyckan som båda var för sig talar om torp. Från 1870 visar häradskartan två torp i söder men inga torp i norr.

Av husförhörslängderna kan vi från tiden från 1830-talet och framåt få en uppgift om på vems ägor torparfamiljerna bodde. Vi kan anta att torparna Johannes Svensson och Peter Jonsson med sina familjer bodde på något av de norra torpen, kanske Hybbeln, medan torparen Peter Eriksson med sin familj bodde i något av de två södra torpen, utmed vägen mot Stora Smedstorp.

Den siste torparen på Glasfalls ägor var Peter Eriksson. Hans föräldrar var torpare på Kanikenäs ägor. Peter var gift med Eva Jonsdotter Frey. 1864 flyttade de båda till Ödeshög och intogs på Fattighuset. Peter var då blind. Hon dog där 1874 och han 1875. Efter dem flyttade troligen Johan Fredriksson med sin familj in i torpet, men han anges som *arbetare*, inte torpare. Under senare delen av 1800-talet innehåller husförhörlängderna för Glasfall inga torpare, däremot finns flera arbetarfamiljer upptagna. Det kan tyda på att dessa inte hade något torpkontrakt utan levde antingen på eget hantverk eller på arbete hos bönderna i närheten men bott i de gamla torpstugorna.

I Daglösa finns däremot torparfamiljer angivna ända till 1800-talet slut. Därefter är de antecknade som arbetare. Torpkaraktern upphörde. Där bodde två arbetarfamiljer ända in på 1930-talet.

Av häradskartan från 1870 framgår att då fanns två *jordtorp* på Glasfalls ägor i söder utmed vägen mot Stora Smedstorp. Samma förhållande framgår av generalstabskartan. De som bodde där var Anders Jonsson och Johan Fredriksson med sina familjer.

Mera uppgifter om torp och torpare finns längre fram i denna berättelse, men också i en särskild torpinventering, som gjordes år 2000 och som finns på biblioteket i Ödeshög.

Vägar och stigar

Vägen från Glasfall ut till Börstabolsvägen tycks ha haft sin nuvarande sträckning även i gamla tider, att döma av kartan från laga skiftet och från häradskartan från 1870. Denna väg var också kyrkvägen för Glasfall och Svinåsen. Vägen till Stora Smedstorp tillkom senare.

På skifteskartan är också inritad en stig som från gårdstomten i Glasfall ledde mot nordost till Hybbalalyckan. Den gick sedan över bäcken och in på Börstabols ägor, förbi Börstabols södra torp och sedan österut till Tällekullen. Det var förmodligen en i gamla tider väl använd gångstig mellan byarna i öster och Stavabygdens byar.

Släkter

En intressant fråga är givetvis huruvida Glasfall brukats av en och samma släkt genom århundradena. Det är svårt att svara säkert på denna fråga. En och samma släkt fanns i byn från 1700-talets början och fram till 1879. Det är Jöns Perssons släkt som avses. Två medlemmar av slakten har burit detta namn och därför kan kanske slakten kallas så. Den äldste kände medlemmen av slakten var Håkan Karlsson i Sunneby, född 1651. Hans son, Karl Håkansson, gifte sig 1701 med Ingeborg Persdotter från Fogeryd och flyttade samtidigt till Glasfall. Det bör tilläggas att medlemmar av slakten återkommit till byn på 1980-talet. Gunilla Palm på den östra gården kan räkna anor tillbaka till Karl Håkansson, nästan 300 år tillbaka i tiden.

Domböckerna berättar

I domböckerna kan man läsa något om vad som hänt i Glasfall. Jag har hittills inte funnit särskilt mycket från Glasfall i domböckerna. Människorna i Glasfall har varit laglydiga och skötsamma och har inte så ofta varit vid tinget. Bönderna i Glasfall har ibland varit med vid kontraktsskrivande och

vid bouppteckningar mm, ibland tillsammans med bönderna i Börstabol. Ibland har de haft förmynderskapsuppdrag.

De noteringar som jag hämtat ur domböckerna har jag lagt in i anslutning till berättelserna om respektive personer längre fram i denna berättelse. På samma sätt har jag gjort med noteringar ur bouppteckningarna. Ibland har jag velat ha med dombokens noteringar oförändrade. Då har jag använt kursiv stil.

Emigrationen till Amerika

Emigrationen till Amerika har från Glasfall omfattat cirka 15 personer. Det är möjligen en hög siffra sett till det låga befolkningstal som Glasfall haft genom åren. En av dessa emigranter var Stina Greta Nilsson, se nedan under Människoöden.

Människoöden

Ur den mängd av människoöden som finns i Glasfalls historia har jag valt att här nämna två personer. Båda tillhör 1800-talets personer på Glasfalls ägor.

Den första är Stina Greta Nilsson. Hon var dotter till bonden Nils Svensson och Maria Olofsdotter i Ersbola i Stora Åby socken. Föräldrarna flyttade 1816 till en gård i Östra Haddåsen i Ödeshögs socken. Stina Greta gifte sig 1829 med bonden Johan Peter Petersson i Öninge. Efter hans död flyttade hon med sina barn hem till Östra Haddåsen. En tid var hon hushållerska hos en bonde i Lilla Smedstorp. 1837 flyttade hon tillbaka till Östra Haddåsen och bodde hos sin mor som då var änka. 1841 gifte hon sig med torparen Peter Jonsson på Glasfalls ägor, förmodligen det torp som låg strax norr om Laggaretorpet utmed vägen mellan Glasfall och Stora Smedstorp. Peter Jonsson dog 1848.

Stina Greta bodde kvar på torpet i ett 20-tal år och flyttade sedan till Amerika, till dottern Anna Maja i Iowa i Amerika. Under våren 2001 fick jag kontakt med en man från Iowa i USA. Han berättade att Anna Maja Jonsdotter, se ovan, var hans farmor. Jag har till honom sänt över uppgifter om hennes bakgrund i Sverige samt några foton från platsen för torpet på Glasfalls ägor.

Ett annat människoöde som jag vill nämna gäller Anders Olofsson. Han föddes 1802 i en backstuga på Angseryds ägor. Efter att ha tjänat dräng ett antal år gifte han sig med Anna Maja Andersdotter. De hade först ett torp på Grimshults ägor. Sedan bodde de i en backstuga på Lilla Smedstorps ägor, därefter i Västra Haddåsen, där han var dräng. De fick tre barn, som alla dog i unga år. Hustrun dog 1843. Kanske undrade Anders därefter vad han hade att leva för. Han flyttade till Glasfall, men söp ihjäl sig och anträffades på julaftonen 1843 liggande död ute på marken på Glasfalls ägor, se längre fram i denna berättelse om människorna i Glasfall.

Övriga uppgifter om Glasfall

De epidemier och farsoter som under gångna tider gått över bygden tycks någorlunda ha skonat Glasfall. Pesten 1710-1711 skördade inga offer i Glasfall.

Under 1600- och 1700-talen var antalet boende i byn under tio personer. Under 1800-talet steg antalet och var som mest uppe i ett 25-tal personer.

Människorna i Glasfall

1600-talets uppgifter är magra och kommer främst från jordeböcker, mantalslängder och domböcker. De anger i regel endast förnamn på husfädern. Övriga familjemedlemmar nämns inte.

År	Namn och övriga uppgifter	Källa
1571	Enligt Älvsborgs lösen från 1571 var Glasfall då öde.	
1613	Nils "inkl Daglösa"	Älvsb.
1620	Nils (1 häst, 1 stod, 1 föl, 4 kor, 3 stutar, 2 kvigor, 13 getter, 11 får, 2 svin, 2 tunnor utsäde)	BU
1627	Änkan samt Nils	M
1631	Nils, utsäde 1 ½ tunna	M
1637	Nils	Mil
1640	Nils	J
1641	Lasse med hustru, inhyst man och inhyst hustru	M
1643	Lasse med hustru, piga samt en inhyst man	M
1643	<i>Glasfallagärdet</i> omnämnt i domboken, se nedan	
1644	Lasse med hustru	M
1645	Nils, räntan 2-8-8	J
1645	Lars m h och en inhyst man, tre mantalsskrivna i byn,	M
1646	Lasse med hustru och piga	M
1647	Lasse med hustru	M
1648	Lasse, Daglösa öde	M
1648	Lars Nilsson	Mil
1651	Lasse, två mantalsskrivna i Glasfall, Daglösa öde	M
1653	Nils i Glassås (?) och Lars i Glasfall omnämnda i domboken, se nedan	
1653	Håkan i Skälaby, Per i Krokek och Lars i Glasfall, se domboken	
1655	Hustru Kerstin i Sölvestorp klagade till Lars i Glasfall, se domboken	
1655	Nils, räntan 2-8-8	J
1656	Lars i Glasfall är vittne i en gränstvist, se domboken	
1657	Lars i Glasfall bötar 20 daler för <i>utsläppt skogseld</i> , se domboken	
1662	Lars i Glasfall, vittne avåt Måns i Havrekulen, se domboken	
1662	Lars i Glasfall, en man över 60 år, vittnar vid tinget, se domboken	
1664	Börje i Glasfall, gift man, <i>löst tal för en kona</i> , se domboken	
1664	Hustru Marit i Glasfall, vittne vid tinget, se domboken	
1665	Kerstin Linnarsdotter i Glasfall åtalad för lönskaläge, se domboken	
1668	Drängen Nils Larson i Glasfall anklagad för lönskaläge, se domboken	
1669	<i>Lasses son i Glasfall bötar för lönskaläge</i> enl. sockenstämman	
1671	Lars i Glasfall åberopad som vittne vid tinget, se domboken,	
1671	Lars Nilsson i Glasfall, specifikation över arv, se domboken	
1675	räntan 2-8-8	J
1679	Nils i Glasfall sålt en ko, sjuk ko, till Hans i Gyllinge, se domboken	
1680	Lönskaläge i Glasfall, se domboken	
1681	Nils med hustru,	M
1682	Nils med hustru	M

1684 Nils	Mil
1684 Nils Larson i Glasfall lånat ut en bössa, se domboken	
1685 Nils Larsson, räknan 2-20-8,	J
1687 Nils med hustru, på samma gård Nils med hustru	M
1688 Stora Nils med hustru, Nils med hustru,	M
1689 Stora Nils med hustru, Nils med hustru	M
1690 Stora Nils med hustru, Nils med hustru	M
1691 Stora Nils med hustru, Nils med hustru	M
1692 Nils Larson i Glasfall är edgårdsman vid tinget, se domboken	
1692 Ingeborg Nilsson gått till Glasfall med vadmal, se domboken	
1693 Stora Nils med hustru, Lilla Nils med hustru	
På samma ägor, sågaren Abraham med hustru, fattiga	M
1693 Nils Larsson i Glasfall varit i Öjan och timrat hus, se domboken	
1693 Nils i Glasfall åberopad som vittne av Hans i Gyllinge, se domboken	
1694 Lars Nilson i Glasfall åtalad för lönskaläge, se domboken	
1699 Nils Larson i Glasfall åberopad som vittne vid tinget, se domboken	

Älvsb. = Älvsborgs lösen BU = boskaps- och utsädeslängd
J = jordebok M = mantalslängd
Mil = militär källa

Räknan (grundskatt) är uttryckt i daler, öre och penningar.

Det är namnen Lars och Nils som dominerar helt bland männen i Glasfall under 1600-talet. Kanske var det söner som avlöste sina fäder. Kanske att *inhyst man och inhyst hustru* kan vara föräldrar som *satts på undantag*.

Den äldsta domboksnoteringen som rör Glasfall är från 1643. Där omnämns bara Glasfallagärdet. Där hade Nils Brun velat stjäla en plogbill men blivit avrättad av Per i Öjan. Se vidare under Öjan och Lakarp.

År 1653 har domboken den näst äldsta noteringen om Glasfall. Då hade Lars i Glasfall, Nils i Glassås (?) och Per i Gåsabol på landsvägen funnit ett parti vadmal. Detta hade de lämnat vidare till kronolänsmannen. Senare bestämde Tingsrätten att de skulle få tillbaka det. Någon ägare hade tydligen inte anmält sig. Domboken är lite svårtolkad i detta ärende.

Samma år, 1653, blev Per i Krokek och Lars i Glasfall beskyllda för att vid marknaden i Vadsten år 1648 ha varit med Håkan i Skälaby och stulit smide. Detta smide fanns nu i Skälaby. Men både Per och Lars nekade till anklagelserna och hävdade att de inte varit på den marknaden. Denna marknad hölls vid Kyndelsmässotiden. Lars fick också stöd av sina åberopade vittnen, nämligen Per i Gåsabol och Måns i Svinåsen.

Av domboken 1655 framgår att hustru Kerstin i Sölvestorp vid tinget krävde Lars i Glasfall på 10 daler som han lånat av hennes fader. Lars medgav detta men sade sig ha betalt skulden till Jon i Bodebol, enligt Kerstins moders begäran. Jon i Bodebol var inte närvarande vid tinget. Kerstin sade vidare att *han lånade två plåtar. En har han betalat till Jon, men den andra står obetald. Lars sade sig ha betalat den på krogen i Ödeshög till hennes fader, Anders i Törsabol*. Några bevis på detta hade inte Lars och han ålades därför av rätten att antingen betala eller till nästa ting skaffa bevis på betalningen. Hur denna tvist slutade veta jag inte.

År 1656 tvistade Jöns i Rossholmen och Mattias i Stavreberg om en äng, *vilken var intagen av bådas oskifta mark*, vilket Lars i Glasfall också intygade. Rättens beslut blev att ängen skulle delas på mitten.

År 1657 dömdes Lars i Glasfall att efter skogsordningens artikel 24 böta 20 daler för att han utsläppt skogseld.

År 1662 anklagades Måns i Havrekullen för att han inte varit i kyrkan sista böndagen förlidet år. Han åberopade Lars i Glasfall som intygade att *Måns varit sjuk och legat till sängs från måndagen före böndagen och en hel vecka efter böndagen och är dessutom en vanför och utlevad man, ty sades han för böter fri*.

År 1662 tvistade Tore i Kulhult med Per i Tällekullen vid tinget om en svedja som Tore påstod att Per gjort inom Kulhults hägnad. Per svarade att denna fälla tillhört Tällekullen innan Kulhult blev skattelagt.

Därför framkallades Lars i Glasfall, en man över 60 år. Han *avlade ed på bok* och vittnade att för 50 år sedan hade Anders som då bodde i Tällekullen en svedja på samma plats. Kulhult (Kolhult) var då endast ett oskattlagt nybygge eller backstuga och hade sitt mulebete med Tällekullen. Han berättade vidare att Kulhult varit skattlagt för 26 år sedan. Nämndemännen Nils i Bråten och Sven i Narbäck berättade att Kulhult blev skattlagt för 28 år sedan.

År 1664 blev Börje i Glasfall anklagad för att ha haft lönskaläge med en kona, Kerstin Linnarsdotter i Harsbol. Hon hade också fött barn. Men Kerstin Linnarsdotter själv hävdade att *drängen Anders i Munkeryd var den skyldige samt att det skett på ett fähusränne i Munkeryd mellan Kyndelmäss och vårfrudagen 1663. Både drängen Anders och Börje i Glasfall förnekade allt. Hustru Marit i Glasfall, en ärlig hustru som var hos konan när hon födde barnet, vittnar att konan uti själva födslovåndorna bekände på Anders i Munkeryd. Nämndens mening var att emedan saken är mörk uppsattes detta ärende till vidare rannsaking*.

Men inte heller vid nästa rannsaking kunde detta lösas. Börje nekade fortfarande till att ha haft med Kerstin att göra. Men mera skulle komma i dagen, senare. Vem Börje var vet vi inte. Han var förmodligen dräng i Glasfall vid detta tillfälle. Senare skulle det i Glasfall finnas en smed, Börje Smed. Kan det kanske vara han?

Kerstin Linnarsdotter kom året därefter, 1665 till Glasfall som piga. I grannbyn Svinåsen hade hon sin mor, sin syster och hennes man, bonden Peder Olsson. Den 28 april 1665 ställdes Peder Olsson från Svinåsen inför rätten och anklagades för att ha bedrivit hor med sin hustrus syster, Kerstin Linnarsdotter i Glasfall. Peder Olsson erkände otvunget och frivilligt att han vid Olofsmässotid hävdade Kerstin Linnarsdotter i Svinåsen, varvid hon blivit havande. Kerstin Linnarsdotter erkände också på samma sätt. Fogden Anders Skog berättade nu att Peder Olsson försökt locka sin broder, Knut Olsson, 17 år, att bekänna sig ha haft lägerskap med Kerstin.

Domboken har mycket att berätta om detta. Knut Olsson har utförligt berättat hur brodern försökt locka honom att ta Kerstin till hustru. Han skulle då få ett stycke mark i Svinåsen att bruka och han skulle också få ett sto och en ko om han genast ville gifta sig med Kerstin. Peder hade också ord-

nat det så att Knut övernattat hos Kerstin i Glasfall och legat i samma säng. Men allt detta hjälpte inte. Knut hade somnat från henne. Det tycks ändå som om han ville göra brodern till viljes. Han hade därför också bekänt lägerskap med Kerstin, men sedan tog han tillbaka detta och berättade inför rätten hela sanningen.

Detta var en djupt tragisk familjehistoria. Peder Olsson och Kerstin Linnarsdotter dömdes av häradsrätten att mista livet. Domen överlämnades där- efter till hans höggrevliga nåde på Visingsborgs grevskap. Där upptogs målet den 31 oktober 1665. Det sägs i denna dom att *konan med detta brott förtjänat döden men att hon ändå förskonas till livet*. Vad Peder Olsson be- träffar hade han lyckats rymma och han kunde således icke dömas. Jag kän- ner icke hans vidare öden. Detta mål är mera utförligt beskrivet under Svinåsen. Jag är osäker på om namnet Linnarsdotter möjligen kan vara Larsdotter.

Bonden i Glasfall under senare delen av 1600-talet hette Lars Nilsson. Han var troligen gift med Marit. Möjligen hade han varit gift flera gånger och att Marit var den sista hustrun. Lars var född före år 1602, se domboken från 1662 nedan. Lars och Marit hade en son som hette Nils som blev bonde efter fadern. Vi kanske också kan anta att Lars Nilsson var son till den Nils i Glasfall som var bonde där under första hälften av 1600-talet.

Lars hade en syster, Kerstin Nilsson, som var gift med Mårten Jonsson i Kråketorp. Jöns Jonsson i Angseryd var en bror till Mårten Jonsson. Lars Nilsson och hans hustru är inte omnämnda efter 1671, vilket inte hindrar att han kan ha levat ytterligare ett antal år.

År 1671 var Lars i Glasfall av soldaten Lars Månsson i Fagerhult åbero- pad som vittne i ett mål där Peder i Tällekullen avhänt Lars Månssons svär- moder en ko.

År 1671 inlämnade Lars Nilsson i Glasfall till häradsrätten en specifika- tion på det arv som han på sin systerdotter, Anna Mårtensdotters vägnar efter hennes salig föräldrar, Mårten Jonsson i Kråketorp och hustrun Kerstin Nilsson tagit till sig, nämligen en ko, en kviga, ett gammalt får, ett ungt får, en gammal järngryta, gamla kistor, gammal bänkdyna, ett gammalt skåp. Annas faderbroder, Jöns Jonsson i Angseryd, har av hennes arv i vär- jo, en ko, en järngryta.

De förpliktades att *vid pupillens skäligen anfordran dessa sorterna eller i reda penningar leverera*.

Efter år 1671 förekommer inte Lars Nilsson omnämnd. Vi kan anta att gården i Glasfall övertagits av hans son, Nils Larsson.

På 1680-talet fanns det två bönder i Glasfall och båda hette Nils. För att skilja dem åt blev det Stora Nils och Lilla Nils.

Under 1690-talet börjar kyrkoböckerna komma till användning i Ödes- högs socken. Det är uppgifter om födda, vigda och döda. Husförhörslängder finns inte förrän från 1805, fränsett åren 1755-1773 varifrån vi har vissa anteckningar.

Nils Larsson	(1641), bonde, död 1701
h Ingrid	----,
Barn: Lars	----, (?)
Elisabet	----, g 1717 m ryttare Erik I Valler i Kopparp
Ingrid	----, g 1717 m sold Hans Hurtig i Skattegården
Anna	1695-05-17, g 1717 m sold Pär Åström.
Maria	----, g 1726 m sergeant Jacob Stocknäs i Sväm
Margareta (Marit)(1684),	g m Abraham Tyrsson

Nils Larsson var bonde i Glasfall efter sina föräldrar, Lars Nilsson och Marit Nilsson (?) i Glasfall. Nils var gift med Ingrid. Hennes bakgrund är okänd. Deras döttrar gifte sig med soldater, dock med undantag för dottern Margareta (eller Marit), som troligen är identisk med den Marit, eller Margareta, som gifte sig med Abraham Tyrsson omkring 1725. De flesta av barnen föddes före 1693 och är inte omnämnda i födelseboken.

År 1701 den 7 april dog Nils Larsson i Glasfall, *brukande bonde efter föräldrarna i 19 år, 60 år gammal*. Så är formuleringen i död- och begravningsboken.

Nils är omnämnd i domböckerna ett antal gånger, första gången år 1668. Han var då instämmd till tinget och anklagad för att ha *mökränkt* Elin Svensdotter i Bråten. Nils erkände sitt brott. Han ville inte gifta sig med henne och han dömdes för *mökränkning* till att böta 40 daler silvermynt. Nils var vid denna tid omkring 26-27 år gammal och ogift.

År 1679 hade Nils sålt en ko till Hans i Gyllinge. Denna ko var sjuk och det blev tingssak. Rätten dömde Nils att återbetala till Hans 13 daler och 16 öre kopparmynt.

År 1680 hade ogifta Karin Svensdotter i Bankaby anmält att hon blivit mökränkt av Johan Jonsson i Glasfall, först i augusti när rågen skördades och hon var hans tjänstehjon. Hon sade sig ännu icke kunna märka om hon var havande eller ej. Johan hävdade att han icke haft med denna konan att göra. Nämnden uppsköt ärendet till nästa ting. Jag känner inte målets fortsättning. Vem denne Johan Jonsson var vet jag inte heller. Kanske var det Jöns Jonsson, broder till Mårten Jonson som vi läst om förut, se ovan, således en släkting. Han var möjligen bonde någon kortare tid i Glasfall.

År 1684 var Nils Larsson i Glasfall omnämnd i målet rörande dråpet i Börstabil. Nils hade lånat ut den bössa som råkade bli dråpvapnet.

År 1692 var Nils Larsson i Glasfall åberopad som edgångsman av gästgivaren Nils Persson i Holkaberg. Denne var anklagad för att ha huggit en ek.

År 1693 blev soldaterna Måns Larsson Pors och Jöns Gudmundsson Kyhl lagförda av länsmannen Harald Arvidsson för att de en söndag försummat gudstjänsten och i stället suttit hos Jon Nilsson i Öjan och druckit. Måns försvarade sig med att han var sjuk samt att han inte druckit något. Det hade även uppgivits att de var i Öjan på timmerarbete. Länsmannen undrade därför hur han kunde timra om han var sjuk. Jon i Öjan intygade att Måns var sjuk men att han timrat lite. Jöns Kyhl påstod att hans hustru var i kyrkan och att han själv måste vara hemma och se till sina barn, men han tillstod dock att han legat över natt i Öjan, men att han var hemma hos bar-

nen under tiden som hans hustru var borta. Nils Larsson i Glasfall var också med i Öjan och intygade att Måns hade ont i ryggen. Rätten ansåg att läns-
mannen inte kunnat helt bevisa något brott och lät soldaterna slippa påföljd.

År 1693 var Nils i Glasfall åberopad som vittne i ett misshandelsmål. Hustrun Kerstin Jonsdotter i Gyllinge hade blivit misshandlad av sin måg, Jon Nilson i Öjan. Nils i Glasfall tillsammans med länsmannen Per Andersson i Bankaby var där och besiktigade hennes skador och vittnade vid tinget.

År 1699 anklagade bonden Sven Månsson i Porsarp bonden Jon Nilsson i Öjan för att denne förra året haft boskapssjuka bland sina får och framhöll att åtskilliga personer kan vittna om detta. Jon Nilsson i Öjan ville inte godkänna de vittnen som Sven Månsson omnämmt utan nämnde sina egna vittnen, bland dem Nils Larsson i Glasfall. Detta mål är i sin helhet upptaget i berättelsen om Öjan.

Jöns Månson i Lakarp hade den 1 december 1698 blivit misshandlad av Sven Larson i Bodebol. Det hade skett i Lakarp. Nils Larson i Glasfall åberopades som vittne rörande de skador som Jöns fått.

Vi ser här att Nils i Glasfall vid många tillfällen åberopats som vittne för att vid tinget redogöra för sina iakttagelser. Nils var av allt att döma en pålitlig person som åtnjöt förtroende.

Länsmannen Harald Arvidsson anklagade år 1694 Lars Nilsson i Glasfall och konan Brita Bengtsdotter på Kulhults ägor för begånget lägersmål. Konan hade redan fött barn och båda erkände.

Rätten beslutade att *såsom Lars Nilsson i Glasfall och konan Brita Bengtsdotter på Kulhults ägor bägge tillstått sitt lägersmål med varandra, barnet är redan fött, bötar han för lägersmål sina 40 daler silvermynt till treskiftes, samt efter vanlig sed giva till barnets education två tunnor spannmål och en ko. Brita bötar sina 20 daler silvermynt och bägge skall undergå kyrkoplikt.* Så säger alltså domboken. Vi kan anta att Lars Nilsson var son till Nils Larsson.

Nils och Ingrid hade en son, Lars, men vart denne tog vägen eller vad som hände honom vet vi inte. Han är omnämnd i samband med lägersmålet ovan, år 1694. Glasfall var vid denna tid inte skatteköpt. Det hörde till kronan men var donerat till Visingsö skola. Det var således inte med äganderätt som Nils var bonde i Glasfall, utan med åborätt, Brukarskiften skedde vanligtvis så att något av barnen i familjen fick denna åborätt, men inte alltid. Nils och Ingrid hade en dotter som hette Marit. Hon gifte sig med Abraham Tyrsson och de övertog bruket av den ena halvgården i Glasfall.

På 1690-talet fanns två bönder i Glasfall. Båda hette Nils, den ene Nils Larsson, som vi sett ovan. För att skilja dem åt kallades den ene för Store-Nils och den andre för Lille-Nils.

Karl Håkansson	----, bonde, son till Håkan Karlsson i Sunneby,
h Ingeborg Persdotter	----, d t Per i Fogeryd, g 1701
Barn: Pär	(1701), död i kopporna samma år
Lars	1702-03-23,
Maria	1703-03-29, död samma år
Pär	1704-02-28,

Margareta	1705-12-16, gift med Jöns Nilsson från Börstabol (?)
Hans och Ingrid	1707-05-23, tvillingar, döda samma år
Ingiäl	- - - -, gift med Lars Jonsson, på Glasfalls ägor,
Elin	1710-05-19, gift med Jöns Persson, bonde i Glasfall,
Håkan	1712-03-11,
Johan	1713-11-14,
Anna	1715-02-15, död samma år.
Anders / Nils	1716-08-20, döda samma år
(Nils	1716,)
Karl	1717, död samma år,
(Håkan)	1721-01-27,
(Maria)	1723-07-25,

Karl och Ingeborg vigdes den 20 januari 1701 och flyttade till Glasfall samma år. Han var från Sunneby och hon var från Fogeryd uppger vigselboken. Han var då sannolikt son till Håkan Karlsson och Margareta Bengtsdotter i Sunneby. Ingeborg Persdotter var förmodligen dotter till socknemannen Per Håkansson och hans hustru Elin i Fogeryd. Det är okänt om någon av dem hade någon anknytning till Glasfall.

Karl och Ingeborg brukade sedan Glasfall fram till 1735. Ingeborg födde 18 barn där under 22 års tid. Är inte detta en beundransvärd prestation? De bodde kvar i Glasfall ännu 1735 men har troligen flyttat strax därefter, okänt vart. Några dödsfallsuppgifter finns inte varesig i Ödeshögs kyrkoböcker eller i grannförsamlingarna. Dottern Elin stannade kvar i Glasfall och gifte sig med Jöns Persson, se nedan.

Dottern Ingiäl gifte sig den 6 april 1732 med Lars Jonsson. Han var en tid salpetersjudare och de bodde någon tid på Glasfalls ägor, se nedan. Där finns också en koppling till namnet Dahlbom.

Vid sommaringet 1707 förekom ett mål där Karl Håkanson och Jöns Månsson instämt varandra rörande *äreröriga beskyllningar*. Per Månsson i Börstabol vittnade i målet. Karl uppgav att *han ingen skada gjort gubben*. Rätten delade tydligen inte hans uppfattning. Karl Håkanson dömdes till böter.

Hos dem bodde möjligen denna gamla kvinna, nämligen
Elin Karlsdotter 1625, död 1695, ögammal bräcklig pigaö

Jöns Månsson 1648, bonde i Glasfall
H Marit 1659,

Jöns Månsson gifte sig 1702 med änkan Marit i Glasfall. Jöns uppgavs då vara torpare och änkling från Stora Åby socken. Jöns var sedan bonde i Glasfall några år, tillsammans med Karl Håkanson. Jöns avled den 25 mars 1708 efter några dagars sjukdom, 60 år gammal. Hustrun Marit dog den 9 maj 1718, 60 år gammal. Vem var Marit? När hon gifte sig med Jöns Månsson var hon änka från Glasfall.

På Glasfalls ägor bodde människor redan under 1600-talet. När det första torpet kom till vet vi inte. Troligen var det torpet Hybbeln.

Börje Smed ----, död före 1698,
H Elin (Apelsdotter) (1623), död 1698, allmosehjon, änka

Börje var av allt att döma smed. Om honom har vi inga uppgifter mer än kyrkobokens notering om att öden 19 september 1698 dog Elin (Apelsdotter), Börje Smeds änka på Glasfalls ägor, allmosehjon, 75 år gammalö. Kyrkoboken har under åren 1693-1698 ingen Börje Smed i övrigt antecknad. Däremot finns, som vi tidigare sett, i domboken från 1664 en Börje antecknad. Det kan möjligen vara Börje Smed.

Abraham Tyrsson (1685), bonde i Glasfall, död 1747
h Marit Nilsson (1684), trol. d t Nils Larsson

Marit kan ha varit dotter till Nils Larsson som dog 1701. Hon gifte sig med Abraham Tyrsson omkring år 1725, men någon notering härom i vigselboken har jag inte sett. De var sedan bönder i Glasfall. Abraham var möjligen son till bonden Tyres Nilsson i Stora Krokek. Abraham dog 1747. De var troligen barnlösa.

Johan Andersson 1712-08-26, torpare på Glasfalls ägor,
Ingrid Andersdotter (1719),
Barn: Anders 1759-08-23,
Abraham 1762-01-13,

Johans föräldrar var Anders Nilsson och Elisabet Tyresdotter i Hålan. Ingrid bakgrund är okänd. Hon hade tidigare varit gift med korpral Peter Lindkvist, död 1755 och son till Karl Håkansson i Glasfall. Johan och Ingrid gifte sig 1758 och bosatte sig då på Glasfalls ägor. Ingrid hade fyra barn från sitt tidigare äktenskap. Johan hade också varit gift tidigare. 1762 flyttade familjen till Sunneryd. Där dog båda makarna i hetsig sjuka i december 1769. Johan bar också namnet Stålnäbb. Vi kan kanske anta att de bodde i torpet Laggarelyckan på Glasfalls ägor, utmed vägen mot Stora Smedstorp och på Sunneryds ägor på det torp som på 1700-talskartan bar namnet Näbbelyckan. Efter att Johan och Ingrid flyttat från Glasfall 1762 kom till detta torp en ny familj, Sven Håkansson och Kerstin Jönsdotter.

Johan Andersson blev instämd till höstetinget 1760 av Jonas Petersson i Narbäck angående en skuld som egentligen härrörde från Ingrid Andersdotters tidigare man, Peter Lindkvist. Det var också Ingrid som inställde sig vid tinget. Hon erkände skulden. Det enda som var kvar av Lindkvists tillgångar var den stuga på Börstabols ägor som de tidigare bott i, vilken hon avstod för betalning av lånet. Håkan Nilsson i Börstabol gjorde också anspråk på denna stuga och målet uppsköts. När målet senare återupptogs tilldömdes Jonas Petersson rätten till stugan.

Vid höstetinget 1761 hade postbonden Peter Persson i Skrädeberg instämt Johan Andersson rörande en skuld, men de förliktes innan målet kom upp vid tinget.

Det var inget överflöd i detta hem. Vid hösttinget 1763 hade Håkan Nilsson i Börstabol instämt torparen Johan Andersson för betalning av en tunna råg som Johan köpt av honom. Håkan krävde också ersättning för rätte-

gångskostnaden. Johan erkände att han förra vintern till låns fått en tunna slö-råg som han skulle betalat igen denna höst om han hade kunnat. Rätten ålade därför Johan att betala för en tunna slösäd till Håkan Nilsson med 12 daler silvermynt och dessutom ersätta honom för rättegångskostnaden med två daler silvermynt. Vi kan undra hur det lyckades för honom att betala detta. Kanske fick han arbeta av skulden?

Jöns Persson	(1697) i Adelöv, bonde
h Elin Karlsdotter	1710-05-19, d t Karl Håkansson i Glasfall, se ovan
Barn: Jonas	1738-06-23, g m Stina Bengtsdotter, utfl t Börstabol
Maria	1740-12-05, g 1772 m Nils Jönsson nedan
Ingrid	1743-08-12, g m sold Peter Dahlbom i Gyllinge
Peter	1746-10-16, g 1772 m Maria Jönsdotter, se nedan,
Elin	1746-10-16, g 1774 m t Anders Larsson, Bankaby ägor

Jöns Persson från Adelöv och *qvinfolket* Elin Karlsdotter från Glasfall vigdes 1736. Jöns uppgavs vara från Adelöv. Mera vet vi inte om honom. Hans bakgrund är okänd. Elin var dotter till Karl Håkansson och Ingeborg Persdotter i Glasfall. Jöns och Elin övertog Elins föräldragård i Glasfall. I vigselnotisen uppgavs Elin som *qvinfolket*. Så nämndes kvinnor som fött oäkta barn. Se mera om detta nedan. Elin Karlsdotter dog 1771 av modersjuka. Jöns Persson dog 1782 av ålderdoms bräcklighet.

Sexualitet hörde i gamla tider enbart äktenskapet till. Åtminstone ville samhället ha det så. Men verkligheten ville annorlunda. Pigor blev med barn utan att varken prästen, häradshövdingen eller länsmannen kunde göra något åt saken. Men efteråt blev det räfst och rättarting. En stor del av domstolarernas tid gick åt till att döma i sådana mål.

I 1735 års dombok kan vi läsa att länsman Sundqvist hade instämt Elin Karlsdotter i Glasfall för att fråga henne vem som var fader till hennes barn. Elin var dock inte närvarande vid tinget eftersom hon låg i barnsäng. Länsmannen hade inkallat Anders i Hålan och hans son Abraham i Glasfall samt gardeskarlen Anders Nyberg för att vittna i målet. Av dessa bekände Nyberg för rätten att han hade *hävdat Elin* och att han ville äkta henne, samt att det i detta syfte redan lysts två gånger. Anders i Hålan tillfrågades om han hade någon upplysning att lämna. Han hänvisade till sin son, Abraham, vilken berättade att han hört av sin syster och sväger att korpralen Måns Renman hade hävdat Elin Karlsdotter. Rätten kunde denna gången inte göra mera utan uppsköt saken till nästa ting.

Målet uppkom igen vid vintertinget 1736. Då inställde sig också korpralen Renman. Elin uppgav då att Renman som var hennes torpare var fader till hennes oäkta barn. Renman hördes under ed och berättade att han *haft med henne att göra åtta dagar efter Kyndelsmässan förlidet år i stugan i Glasfall. Qvinfolket berättade sig ha fått barn först i oktober, erkännandes fördenskull efter tiden och fant den från corporalens hävdande till barnafödseln 35 veckor.*

Fjärdingsmannen Måns Håkansson yrkade att ytterligare vittnen måtte avhöras. Därvid framkallades Anders Nilsson, hans hustru Elisabeth Tyrsdotter samt sonen Johan Andersson, nämndemannen Nils Hansson i Gyllin-

ge samt Marit Nilsson. De avlade den vanliga eden, och därefter hördes särskilt, först Anders Nilsson. Han berättade att Abraham i Glasfall kom till honom och begärde att hans son skulle taga *qvinfolket Elin Carlsdotter till äkta, så skulle han få 10 daler. Han frågade då vem som skulle betala det. Abraham svarade att det skall väl Renman göra. Då vittnet åter frågade honom om Renman budit honom sådant svarade Abraham nej.*

Hustrun Lisbeta Tyrnsdotter inkallades och berättade att hennes bror varit hos dem och *utjudit sin gårdsbos dotter till vittnets son, så skulle han få 40 p--. På fråga vem som skulle betala detta uppgavs att Renman skulle betala.*

Johan Andersson berättade att både hans morbroder Abraham i Glasfall och *qvinfolkets bror och mor hade åtskilliga gånger bett honom att äkta qvinfolket. De hade lovat honom några tjog daler för att hon icke må bliva utskämd. Dessa pengar skulle Renman betala. Men Johan ville inte.*

Hustrun Marit Nilsson vittnade att hon var närvarande vid barnafödelsen. Hon hörde qvinfolket innan hon fick barnet yttra sig sålunda, *förbanne mig om någon har haft med mig att beställa mer än Renman, ej heller någon rört hennes bara kropp, förutom honom och hennes egna händer.*

Korpralen Renman begärde att nämndemannen Pär i Sestorp skulle höras. Denne berättade därvid att han hört Anders i Tällekullen säga det Abraham i Glasfall skall vara barnafader, eftersom han varit mäklare i saken.

Gardskarlen lovar att betala de 7 plåtar till Renman, vilka Renman tillstår sig ha gett honom för att han skulle taga henne till äkta.

Qvinfolket yrkade att hon måtte få något underhåll till barnet. Härefter inkom qvinfolket och Renman och förenade sig om barnfödan att hon behåller de 7 plåtar som hennes far är skyldig honom.

Lars Jonsson Dahlbom	----,
H Ingiäl Karlsdotter	----,
Barn: Peter	1732-05-01,
Nils	1733-11-05, född i Näteryd
Karl	1736-12-??, född på Råby ägor,
Son	1740-11-06, död samma år

Den 6 mars 1732 vigdes unga drängen Lars Jonsson i Sväm med ärliga Ingiäl Karlsdotter i Glasfall. Så står det i vigsellängden. De bodde sedan kanske någon tid i Glasfall. År 1733 bodde de i Näteryd och 1736 bodde på Råby ägor. Därefter tappade jag spåret en tid, men så kunde jag konstatera att han blivit soldat och hade soldatnamnet Dahlbom. Under detta namn återfinns de i födelseboken för år 1740. Därefter har jag inga spår efter Lars. Har han kanske dött ute i krig. Inte heller Ingiäl kunde jag finna till en början. Hon kallades ibland också Ingrid och Ingeborg i arkiven.

Slutligen fann jag under Östra Haddåsen i kyrkoböckerna anteckningar med rubriken *öMolidens ägorö Där fanns omnämnd ryttaränkan Ingrid Karlsdotter. Hon bodde där 1773-74 och var då 62-64 år. Hos henne bodde också en dotter med efternamnet Larsdotter, förnamnet utelämnat, ålder 32-34 år. Den 12 september 1776 dog ryttaränkan Ingrid Dahlbom på Tällekullens ägor. Se vidare längre fram, Peter Dahlbom.*

I domboken för 1745 finns något som möjligen avser samma Lars Jonsson, men säker är jag inte.

Vid höstetinget 1745 hade Nils Hansson i Gyllinge låtit instämma salpetersjudaren Lars Jonsson i Glasfall och qvinfolket Elisabet Nilsson i Stora Smedstorp för begånget lägersmål, men bägge nekade till detta och sade att de endast diskuterat om äktenskap, men att denna diskussion upphört när det blev känt att hon haft lägersmål med Nils Larsson i Smedstorp. Rätten kunde därför inte annat än att fria dem.

Denna lilla notis ur domboken är vår enda uppgift om denna Lars Jonsson, som kanske inte bodde så lång tid i Glasfall. Salpetersjudare var ett yrke som i gångna tider tillhörde försvaret. Salpeter behövdes för kruttillverkningen och utvanns ur urinbemängd jord i lagårdarna.

Jöns Andersson	(1722), bonde
h Anna Hansdotter	(1716)
Barn: Maria	1750-11-01, g 1772 m Peter Jönsson ovan
Nils	(1752)-, g 1772 m Maria Jönsdotter, se nedan
Stina	1756-06-05, g 1775 m Hans Håkansson i Börstabil

Vigselsboken för 1749 uppger att då vigdes Jöns Andersson från Holka-berg med pigan Anna Hansdotter i Glasfall. Detta säger nog bara att de tjänade dräng och piga där. Kanske hade de någon bakgrund i bondeledet. Jöns blev sedan bonde i Glasfall. Han dog 1768 av hastig sjuka. Han uppgavs då vara sockneman. Anna Hansdotter dog 1787 av hastig feber. De hade tre barn, Maria, Nils och Stina, men Nils finns inte intagen i födelseboken. Hos dem bodde troligen torparänkan Maria Persdotter, se nedan. Hon kan ha varit mor åt Jöns eller Anna.

Vid vintertinget 1752 förekom Jöns Andersson i ett skuldfordringsmål, vilket slutade i förlikning.

Vid vintertinget 1754 var han instämd av bonden Per Johansson i Stora Krokek och beskylldes för bristande hägnad. Svin hade kommit in på Per Johanssons åkerlycka. Parterna blev dock inför tinget i vänlighet förlikta.

Maria Persdotter	(1704), inhyst torparänka, död av sot 1767.
------------------	---

Maja Hansdotter	1722, undantagsänka
s Peter Persson	----,

Maja Hansdotter uppges på 1760-talet ha ett undantag i Glasfall men bakgrunden för detta undantag känner jag inte. Hon och hennes son Peter Petersson tycks ha bott kvar i Glasfall ännu i mitten av 1760-talet. Vart de sedan tog vägen är okänt. Ryttaren Jakob Ahlgren från Ukleby gifte sig 1760 med pigan Maja Hansdotter från Glasfall. Om det var samma Maja Hansdotter är osäkert.

Maja Hansdotter kan vara identisk med den änka Maria Hansdotter som 1766 gifte sig med torparen och änkomannen Sven Persson på Stavrebergs ägor. Hon bodde sedan på Stavrebergs ägor med honom fram till 1773 då Sven Persson dog den 27 april 1773 av bröstfeber. Hon flyttade då tillbaka till Glasfall.

Från hösttinget 1773 finns ett mål där änkan Maria Hansdotter i Glasfall instämt Sven Nilsson med krav på att denne skulle återbetala ett lån på 102 daler kopparmynt. Hon hade bett kornetten Skyttén i Stavreberg att föra hennes talan vid tinget. Sven Nilsson erkände skuldsedeln, utgiven 12 november 1763, men hävdade att han betalt sin skuld. Han kunde dock inte visa något bevis på detta och rätten ålade honom att lösa in skuldsedeln, med ränta och dessutom rättegångskostnad.

Sven Håkansson	1724, torpare på Glasfalls ägor,
Kerstin Jönsdotter	1734-02-17,
Barn: Maria	1762-09-17, g 1789 m Peter Svensson, N Bråtens ägor
Karin (Stina)	1764-04-13, död 24 juni 1779 i kopporna
Peter	1767-01-16, se nedan
Katrina	1769-02-18, död 11 september 1781 i rödsoten (?)
Nils	1772-05-30, död 1790 av lungsot
Lena	1776-03-09, död i rödsoten den 14 september 1781

Sven var son till salpetersjudaren Håkan Svensson i Grimshult och hans hustru Sara Nilsson. Han gifte sig 1756 med Maria Svensdotter och de bodde i Grimshult. Efter hustruns död 1759 gifte Sven om sig med Kerstin Jönsdotter från Glasfall. Hon var nog tjänstepiga där. Sannolikt var hon dotter till bonden, senare torparen Jöns Nilsson och hans hustru Karin Jönsdotter i Börstabil.

Efter att de bott några år på Åeryds ägor bosatte de sig på Glasfalls ägor 1762. Vi kan anta att de övertog Johan Anderssons torp. Sven Håkansson dog den 30 oktober 1790 av ålderdom. Kerstin Jönsdotters vidare öden är okända. Möjligen dog hon kort tid efter maken.

Sonen Peter Svensson bodde troligen kvar i Glasfall. Han gifte sig inte och stod skriven som *svagsinta gamla drängen*. Han beskrevs också som venerisk. Han intogs i Fattighuset 1836 och gick under namnet *Glasfalla-Petter*. Han dog av ålderdom 1836, samma år som han kom till Fattighuset.

Peter Jönsson	1746-10-16, bonde, s t Jöns Persson i Glasfall
Maria Jönsdotter	1750-11-01, d t Jöns Andersson i Glasfall
Jöns	1773-02-06, bonde i Börstabil,

Både Peter och Maria hade sina rötter i Glasfall. Peter var son till Jöns Persson och Elin Karlsdotter. Maria var dotter till Jöns Andersson och Anna Hansdotter. Peter och Maria gifte sig 1772. De var sedan bönder i Glasfall ända fram till sin död. Peter Jönsson förekommer omnämnd flera gånger i domboken i egenskap av förmyndare.

Peter Jönsson dog 1821 av ålderdom. Bouppteckningen den 5 februari 1821 upptar rubrikerna kontanter, silver, koppar, tenn, malm och järnsaker. Varjehanda husgeråd; i sätesstugan, i köket, på nattstugan, uti gårdskammaren, i underboden, vidare Kör- och åkerredskap med bl. a. *en parvagn med säte, en kärra med fjädersäte, skogsvagn, slädryss, järnskodd kälke, oskodda kälkar, gödselbotten, ärjekrok, träharv, vagnhjul, selar mm för 38.38, vidare säng- och linkläder, den avlidnas gångkläder, diverse saker med bl. a. en psalmbok, en Sions sånger och några små böcker, spannmål och va-*

ror, hästar tre st. 126.32, under rubriken Boskaps kreatur upptogs korna Grannela, Rygga, Röllöka, Bruna, Stjärna, Vällkomma, Majrosa och Kulerosa samt en kviga som kallades Grålla och en tjurkalv för totalt 131.8, tre får med lamm och tre utan lamm och två baggar 23.-, två sogrisar, foder, bruk och utsäde, infordringar i 14 angivna poster, alltsammans en behållning av 892 riksdaler.

Sonen Jöns Persson flyttade efter giftermålet till Börstabol och blev bonde där.

Nils Jönsson	(1752)-, bonde, s t Jöns Andersson i Glasfall
Maria Jönsdotter	1740-12-05, d t Jöns Persson ovan
Barn: Jöns	1775-05-05, g 1807 se nedan
Peter	1777-05-08, död 1781
Jonas	1779-04-14, g 1806 m Anna Stina Jaensdotter från Öjan
Peter	(1782-04-10), död i rödsoten 4 september 1781

Liksom Peter och Maria ovan var också Nils och Maria båda från Glasfall. Nils var son till Jöns Andersson och Anna Hansdotter och Maria var dotter till Jöns Persson och Elin Karlsdotter. Det var alltså två giftermål mellan de båda bondefamiljerna i byn. Nils och Maria gifte sig också 1772 men lite senare på hösten. Det var alltså inget dubbelbröllop. Nils och Maria stannade också i Glasfall och övertog den andra halvgården. Nils Jönsson dog 1806 av värk. Maria Jönsdotter dog 1811 av ålderdom.

Peter Dahlbom	(1745), artillerist,
Ingrid Jönsdotter	1743-08-12, d t Jöns Persson i Glasfall
Barn: Maria	1768-10-01, död av bröstsjuka 1770,
Katharina	1770-10-17,
Anders	1775-02-11,
Stina	1772-11-16, g m Hans Anderson, Åeryds ägor,
Peter	1777-07-12, torpare, gift med Stina Jönsdotter
Johannes	1779-04-25, död 1782 av vattusot,

Peter Dahlboms bakgrund är okänd, - men kanske ändå inte. Vid mitt sökande i arkiven efter hans föräldrar har jag konstaterat att det på Råby ägor i början av 1740-talet fanns en soldatfamilj som hette Dahlbom. Det var Lars Dahlbom och hans hustru Ingrid Karlsdotter som den 6 november 1740 fick en son.

Vad de döpte sin son till har jag inte kunnat tolka. Dopvittnena på Råby ägor den 9 november 1740 var Anders i Kråketorp, Jöns i Glasfall, Karl i Fogeryd, Anders i Fogeryd, hustru Margareta på Sunneryds ägor, Maria i Fogeryd och pigan Maria i Åby, således idel bekanta till oss. Lars Dahlbom var således gift med en dotter till Karl och Ingeborg i Glasfall. Allt sammantaget talar för att denna familj på Råby ägor är Peter Dahlboms föräldrar.

Ingrid Jönsdotter var dotter till Jöns Persson i Glasfall och hans hustru Elin Karlsdotter. Men hur blev det då? Var Peter och Ingrid kusiner?

Peter och Ingrid gifte sig 1766. Peter var då nybliven soldat för Gyllinge. De bodde sedan kvar i Gyllinges soldattorp till 1782. Då sadlade Peter om och blev artillerist och då flyttade familjen till Glasfall. Peter Dahlboms

vidare öden känner jag inte. Han har möjligen dött ute i kriget. Ingrid intogs som fattighjon i fattigstugan omkring år 1810 och dog där 1822. I död- och begravningsboken har jag också funnit att en son till dem, Peter, dog 1772, fyra år gammal. Någon uppgift i födelseboken om honom har jag inte anträffat.

Torparen Johannes Jansson, född 1774 i Stora Åby, och Katharina Danielsdotter, född 1760 i Linderås, innehade under några år ett torp på Glasfalls ägor. De kom från Smedstorp omkring 1805-1806 och flyttade några år senare till Stora Krokeks soldattorp, där Johannes blev soldat med namnet Krok. De hade en dotter, Maja Stina, som föddes på Stora Smedstorps ägor 1 november 1804.

Torparen Jan Abrahamsson, född i Gränna 1779, och hans hustru Lena Persdotter, född 1786, innehade ett torp i norr, kanske Hybblelyckan, under åren 1809-1811. De gifte sig 1809 men flyttade sedan enligt uppgift till Munkeryd, men där finns de inte upptagna. De försvann ur denna historia.

Jöns Nilsson	1775-05-05, bonde på västra gården i Glasfall,
Anna Stina Persdotter	1781-05-15,
Barn: Maja Lisa	1808-11-06, död 1808
Nils	1809-11-15, död 1812 av trånsjuka
Anna Maria	1813-06-17, g 1834 m Peter Samuelsson nedan

Jöns var son till Jöns Nilsson och Maria Jönsdotter i Glasfall. Anna Stina var dotter till Peter Håkansson och Katharina Jönsdotter i Hålan, senare bosatta i Gumby. De gifte sig 1807 och övertog hans föräldragård i Glasfall. De tycks under åren 1815-20 ha bott i Svinåsen och under denna tid har hans gård i Glasfall varit utarrenderad. Kanske var den utarrenderad till Johannes Jonsson, se nedan.

I domboken finns under sommaringet 1812, mål 84, ett torpkontrakt, i vilket Jöns Nilsson upplät till Peter Persson och Stina Jönsdotter från Hårstorpens ägor en obebyggd husplan på betesmarken för att av Peter Persson bebygga och uppodla. Denne skall också få bete till en ko och två får att följa gårdens kreatur. Kontraktet löpte på 18 år, räknat från 1812.

I domboken från sommaringet 1821 finns antecknat att hustrun Anna Persdotter från Glasfall en söndag tillgripit sex lispund garn i Ödeshög till ett värde av sju riksdaler. Hon erkände tillgreppen men uppgav att det endast var fem lispund och 28 lod.

Hon dömdes att plikta tredubbla värdet, 23 riksdaler, eller avstraffas med tolv dagars fängelse vid vatten och bröd på Linköpings slott samt ersätta målsäganden med två riksdaler och därutöver genomgå uppenbar kyrkoplikt i Ödeshögs kyrka.

Vid vintertinget 1828 hade handlanden Röhman i Ödeshög instämt Jöns Nilsson och krävde honom på betalning för två kannor brännvin som Jöns Nilsson inropat vid en auktion i Ödeshögs Klockaregård den 16 juli 1827 men sedan inte betalat inom föreskriven tid. Jöns Nilsson var tydligen oskyldig eftersom han betalat beloppet till nämndemannen Jonas Persson i Fogeryd.

Vid vintertinget 1836 hade Karl Lantz i Stavreberg instämt bonden Jöns Nilsson i Glasfall med anledning av skuldfordran, 8 riksdaler 12 skillingar enligt ett skuldebrev från den 11 februari 1826.

Jöns Nilsson inställde sig inte vid tinget och målet blev därför uppskjutet. Jöns Nilsson fick böta för sitt uteblivande. När målet vid sommaringet 1836 påropade kunde parterna meddela att de blivit förlikta.

Från 1857 bodde Jöns och Anna Stina på undantag. De dog dock båda två 1858 av ålderdom, med en dags mellanrum, den 6 och 7 november 1858.

Johannes Jonsson	1778-10-12 i Adelöv, arrendator på 1/16 mtl,
1) Maja Danielsdotter	1784-02-17 i Linderås, död 1839
H2) Johanna Jonsdotter	1814-10-23, gift med Johannes 1841
Barn: Maja Stina	1810-06-09 i Gränna, död 1840 i nervfeber
Anders Magnus	1812-06-25 i Gränna, gift, se nedan
Anna Brita	1815-08-22, svagsint, t Åby 1842
Johan Peter	1818-04-22, svagsint. död av svullnad 1844
Johannes	1820-11-06, svagsint, ej konfirmerad, se nedan
Maja Stina	1823-01-28, kan inte tala, död 1825 av kikhosta.
Lovisa Fredrika	1823-12-22, död
Lovisa Fredrika	1826-09-13, svagsint, se nedan
Karl August	1833-01-31, se nedan
Frans Johan	1842-10-11, död av slag 1851
Lotta Maria	1845-06-27, död 7 oktober 1857 i rödsotsepidemin

Johannes var sannolikt son till Jonas Johansson och Sigrid Håkansdotter i Rossås i Adelövs socken. Maria var sannolikt dotter till Daniel Nilsson och Annika Nilsson i Torahem, Linderås socken. Johannes och Maja gifte sig 1806. Han var då torpare under Södraholm och hon var piga i Björstorp i Adelövs socken. De bodde sedan i Falla i Adelövs socken, i Kleven i Gränna socken åren 1809-1814, i Glasfall i Ödeshögs socken 1814 - 1819. De arrenderade här Jöns Nilssons gård. Därefter flyttade de till Stora Smedstorp där de innehade 5/24 mtl. Johannes uppgavs vara sockneman.

Den 9 juli 1819 var det skogseld i Glasfallsskogen. Folk budades från närliggande byar att hjälpa till vid släckningsarbetet. Vid hösttinget 1819 hade kronolänsman Söderström instämt bonden Johannes Jonsson i Glasfall med yrkande om ansvar för att denne inte hjälpt till i släckningsarbetet. Johannes själv hävdade att han hade hjälpt till. Kronolänsmannen lät då höra två vittnen, Jonas Persson i Fogeryd och Gustaf Hjelm i Tällekullen.

Dessa hade blivit kallade och inställde sig. De berättade att Johannes hade varit på platsen *men att han gått hem till sig för att bränna en fälla. Detta resulterade i att folk som kom för att hjälpa till i släckningsarbetet blev osäkra på vart de skulle gå..* Målet blev uppskjutet. Rättens utslag i detta mål har jag inte sett.

Vid detta ting, hösttinget 1819 hade dessutom jägmästaren Sjösten instämt bonden Johannes Jonsson för en fälld, ostämplad ek på hans ägor i Stora Smedstorp. Johannes Jonsson medgav att en ek hade fällts, och även en oxel, men hävdade att han själv var oskyldig till detta och visste inte vem

som förgått sig. Jägmästaren Sjösten hävdade att svaranden var skyldig att ansvara för vad som skedde på hans marker.

Johannes fortsatte att neka och gavs därför möjlighet att fria sig med värmålsed på nästa ting. När målet då på nytt kom upp vid vintertinget 1820 kunde Samuel Andersson och Johannes Persson i Bankaby meddela att Johannes Jonsson till alla delar erkände sina förbrytelser. Rätten dömde honom att böta 10 riksdaler och i stället för den fällda eken plantera två nya ekar och skydda dem. Vidare dömdes han att ersätta jägmästaren Sjösten för dennes besvär i målet med tre riksdaler.

Maja Danielsdotter hade flera syskon i bygden, en broder, Nils Danielsson och en syster Anna Sofia Danielsdotter. Brodern var en tid dräng i Glasfall men blev sedan bonde i Svinåsen och dog där 1824. Deras moder, Anna Nilsson bodde senare hos dottern Maja i Stora Smedstorp.

Maja Danielsdotter dog 1839 av bröstfeber och Johannes gifte om sig 1841 med Johanna Jonsdotter, som var 36 år yngre, dotter till bonden Jonas Jonsson och Anna Lotta Nilsson i Sunneryd. Hon hade under ett antal år varit piga på olika håll i bygden. Johannes dog 9 augusti 1848 av vattusot. Han uppgavs då vara "till hus" i Sunneryd men skriven i Stora Smedstorp. I Sunneryd bodde de av allt att döma i hennes föräldrahem. Hon gifte sig senare med orgeltramparen Anders Johan Berglund, se vidare under Sunneryd.

Det fanns sjukdom i familjen. Flera av barnen beskrevs som svagsinta. Om den äldsta sonen, Anders Magnus och dottern Anna Brita finns dock inga sådana noteringar. Om Anders Magnus, se längre fram i texten samt också under Börstabil. Dottern Anna Brita var piga på olika håll men gifte sig med Johannes Jonsson, innehavare av 1/16 mantal i Gumby, men i kyrkoboken antecknad som *supig lönnkrögare*. De fick flera barn. Hon dog där 1896.

Sonen Johannes kom efter faderns död till Gumby men fördes 1852 till Fattighuset och där uppgavs han vara vansinnig, senare åter svagsint. Han dog på Fattighuset 31 maj 1891 av influensa. Dottern Lovisa Fredrika uppgavs likaså vara svagsint och överförd till Fattighuset. Där har jag dock inte funnit några uppgifter om henne och hon har förmodligen flyttat vidare, utanför socknen.

Sonen Karl August var efter faderns död dräng i bygden men beskrevs av prästen vid husförhöret som *klen, tillsagd att förkovra sig till nästa år*. Klenheten avsåg troligen förmågan att läsa katekesen eller andra liknande texter. Han var därefter någon tid antecknat på *löslistan* som lösdrivare, sedan dräng i Gumby.

Där gifte han sig 1855 med Hedda Sofia Persdotter, likaså från löslistan. Hon hade en son, Frans Gustaf, född 1847, som dog i rödsotsepidemin 1857. De bodde sedan "Till hus" i Gumby och fick flera barn tillsammans. Hustrun och något eller flera barn flyttade under 1890-talet till Amerika men Karl August bodde kvar i Gumby. Den 25 juni 1917 dog *varjehandarbetaren Karl August Johansson i Gumby genom självmord. Hans hustru, Hedda Sofia Persdotter har sedan 1892 vistats i Amerika. Hon säges vara död*. Så uppgav kyrkoboken.

Det är en dystert bild man får av denna familj, en bild av sjukdom och fattigdom och mycket svåra förhållanden.

Peter Persson	1777-07-12, torpare
h Stina Jonsdotter	1789-04-03 i Adelöv
son Andreas	1812-04-24

Peter och Stina gifte sig 1809. Peter var sannolikt son till Peter Dahlbom och Ingrid Jönsdotter i Glasfall. Stina var sannolikt dotter till Jonas Börjeson och Maja Bengtsdotter i Ryd i Adelöv. Efter att de gift sig hade de ett torp på Hårstorps ägor, troligen Skansatorpet.

De förekommer också i ett torpkontrakt i Glasfall och bodde också där någon tid. Sonen Andreas föddes på Glasfalls ägor den 24 april 1812. De flyttade sedan tillbaka till Hårstorps ägor. Det 18-årskontrakt som han uppgjort om ett torp på Glasfalls ägor överlät han troligen på någon annan.

Peter avled på Hårstorps ägor den 28 augusti 1813 av rödsot. I boupp-teckningen efter Peter upptogs tillgångarna till 49 riksdaler, skulderna till 40. Det var inte mycket att leva på. Stina Jonsdotter försvann, utan spår, men så upptäckte jag henne i Östra Haddåsen.

Där bodde hon fram till 1819 med sin son Andreas. Då flyttade hon till Örberga. Sonen Andreas flyttade 1818 till Bodebol. Han följde sedan troligen med till Örberga.

Johannes Svensson	1786-05-27, torpare,
1)Maja Jonsdotter	(1776-04-21), död 1820,
2) Maria Jonsdotter	(1776 i Adelöv), död 1827
2)Sara Håkansdotter	1798-01-19 i Gränna,
Barn: Maja Lena	1811-07-05,
Sven Peter	1828-12-28,
Lotta Maria	1830-09-15, till Sjögetorp 1855

Johannes var son till soldaten Sven Porslin i Porsarp i hans första äktenskap, med Lena Persdotter. Johannes gifte sig 1811 med Maja Jonsdotter och flyttade till Glasfall. Maja var möjligen piga i Glasfall vid giftermålet 1811. Kanske var hon dotter till Jonas Gräsborn och Maria Andersdotter på Gräsbergs ägor. Maria dog 10 juli 1820 av bröstfeber, 44 år gammal. Så upplyser kyrkoboken.

Husförhörslängden för åren 1821-1831 visar att Johannes fortfarande har en hustru som heter Maria Jonsdotter samt att hon är född i Adelöv 1776 och att hon kom hit från Gränna socken 1823 samt att hon dog i Glasfall 1827. Död och begravningsboken meddelar att den 22 maj 1827 dog Maja Jonsdotter, torparen Johannes Svenssons hustru på Glasfalls ägor, 51 år gammal. Dödsorsaken nämns inte. Det tycks vara så att Johannes varit gift tre gånger och att hans båda första hustrur hette Maja Jonsdotter. Någon vigseluppgift om det andra äktenskapet har jag inte kunnat finna.

Johannes gifte sig på nytt 1827, nu med Sara Håkansdotter. Hon var från Dottemålen i Gränna socken, dotter till Håkan Månsson och Märta Jaensdotter. Sara var piga i Glasfall just då och hade under flera år varit piga på olika håll i bygden.

Johannes uppgavs i husförhörslängderna vara ofärdig. Han dog 1846 av bröstfeber. Troligen låg deras torp på Peter Samuelssons ägor, på Hybbla-

lyckan längst i norr mot Börstabols gräns. Enligt någon senare uppgift bodde de i en backstuga.

Efter att Johannes dött gifte sig Sara med Daniel Olofsson, född 1797 i Högemålen i Gränna landsförsamling. Han kom till Glasfall 1854 från Adelslövs socken, där han tidigare varit gift och bott i en backstuga på Lövkullen på Gravens ägor. Hans första hustru dog 1845. Sara Håkansdotter dog 25 juli 1861 och Daniel Olofsson dog 12 november samma år. Han var enligt en anteckning i husförhörslängden lomhörd.

Vi bör här också säga något om änkan Maja Lundstedt. Hon var en tid inhyst hos familjen.

Maja Lundstedt (1780-05-13,
Johanna 1817-12-08, oä

Maja Lundstedt var änka, möjligen efter grenadjären Emanuel Lundstedt i V Tollstad. Han hade tydligen rymt sin väg. Maja Lundstedt hade i flera år varit lösdriverska. Hon hade två barn, Johanna och Anna Brita. Maja blev så småningom inhyst hos Johannes Svensson på Glasfalls ägor. Här avled Maja Lundstedt av barnsörd den 23 mars 1822, 36 år gammal. I kyrkoboken skrev prästen om henne: *i flera år saknat laga försvar, efterlämnat två små barn för vilka församlingen måste draga försorg. Mannen bortrymd för flera år sedan samt efter rykte död*, begrovs 29 mars.

Hon dog i barnsäng. Samtidigt med att hon dog födde hon också en dotter som döptes till Kristina. Hon fick dock leva i bara fyra månader. Hon dog på Glasfalls ägor den 18 juli 1822. Hur gick det då för hennes två andra döttrar? Dottern Johanna Lundstedt avflyttade 1836 till Stockholm. Hon fanns då här i socknen på ölöslistanö och hade möjligen även hon varit lösdriverska. Dottern Anna Brita har jag inga uppgifter om.

Vid denna tid ökade antalet människor som bodde på Glasfalls ägor. Ökat försörjningstryck låg säkerligen bakom denna ökning.

Anders Olofsson 1804-10-05, arbetskarl
Anna Maja Andersdotter 1802-10-08,

Anders var son till Olof Andersson och Sara Karlsdotter, som bodde i en backstuga på Angseryds ägor. Om fadern uppger husförhörslängden att han var *döv och dumb*, vilket bör förstås med den tidens språkbruk. De uppgavs vara fattiga. Anders morfar var bonde i Klämmestorp. Anders var från 1925 dräng i Porsarp, därefter var han i Mjölby en tid, 1835-36 var han dräng i Visjö. Där gifte han sig med Anna Maja Andersdotter som då var piga där. Hon var från Skrädeberg. De tog 1837 ett torp på Grimshults ägor. År 1839 flyttade de till en backstuga vid Lilla Smedstorp, kom sedan till Västra Hadåsen 1841 som dräng. De fick åtminstone tre barn i äktenskapet. Alla barnen dog i späda ålder. Hustrun dog den 16 mars 1843. Möjligen bodde de då på Glasfalls ägor. Anders Olofsson dog själv den 24-25 december 1843. Detta var en tid då spriten flödade. Ur domboken hämtas följande lilla notering om dödsfallet, och begravningen.

Vid vintertinget 1844 hade kronolänsmannen kommissarie Nelson till domhavanden anmält att arbetskarlen Anders Olsson från Glasfall sistlidne juldagsmorgon funnits liggande död ute på marken. Då skäl talade för att han dött på grund av omåttligt supande hade domhavanden genast anmodat herr provinsialläkaren doktor Lindegren att besiktiga och öppna den döda kroppen samt därefter yttra sig om dödsorsaken.

Läkareattesten innehöll att Anders Olsson ljugit döden genom blodslag framkallat av omåttligt supande varför häradsrätten förordnar enl. 4 § av Kongl Förordningen den 16 nov 1842 att hans döda kropp bör på kyrkogård i tysthet begravas samt av hans egendom eller om sådan icke finnes av allmänna medel gäldas kostnaderna för liköppnandet och läkarebesiktningen. Anders Olofsson bodde troligen på västra gårdens ägor, i norr, nära gränsen mot Börstabol.

Under åren 1838-42 genomfördes laga skiftet i Glasfall. Av kartan framgår att den ursprungliga husplanen låg mellan de båda nuvarande hustomterna, dock något närmare Östergården. De två ägarna då var Peter Samuelsson och Jöns Persson, den senare blind och företrädd av sonen Nils Peter Jönsson. På kartan ser vi också platserna för torpställena, både i norr och i söder utmed vägen mot Stora Smedstorp. Vi kan kanske också ana att det fanns två torp både i norr och söder, fyra sammanlagt. Om alla var bebodda samtidigt under någon period är svårt att säga. Det bör också nämnas att Glasfall tillhörde Visingsöskolan. Bönderna i Glasfall hade därför ingen äganderätt till jorden utan enbart besittningsrätt. Skifteskostnaderna fick de dock betala själva. Från början antogs att Daglösa ingick i skiftet och hörde till Glasfall, men under skiftets gång ändrades detta. Daglösa ingick inte i denna besittningsrätt. Det var då en utjord under Åby Rusthåll.

Östra gården innehades och brukades av Jöns Persson i Börstabol, son till Peter Jönsson i Glasfall, se ovan. På 1830-talet fanns det dock flera arrendatorer, och dessutom på ganska korta tider, varför de inte medtas i denna redovisning.

ø

Peter Jonsson	1788-08-07 i Hov, torpare
H1)Katharina Nilsson	1785-04-29,
H2)Stina Greta Nilsson	1809-08-11,
Barn: Johanna	1817-09-23, till Visjö 1841,
Maja Stina	1819-12-04, till Börstabol 1840,
Johan Peter	1822-01-31, död samma år
Johan	1823-06-05, död av slag 1824
Johannes	1827-09-08, till Tyrsabol 44,
Anna Maja Jonsdotter	1831-02-05, till Amerika 1868
Karolina Sofia	1832-05-28, utflyttad
Kristina Sofia	1841-12-11, död 1852
Hedda Rosina	1844-07-11, till Smedstorp 1860
Nils Peter	1846-09-25, död i rödsotsepidemin i sept.1857

Peter var torpare på Bodebols ägor när han 1816 gifte sig med Katharina. Peters bakgrund vet jag inget om. Katharina var dotter till soldaten Nils Lil-

ja och hans hustru Maria Håkansdotter. De kom därifrån till Glasfalls ägor 1822. Katharina Nilsdotter dog 1838.

Peter planerade därefter ett äktenskap med Johanna Persdotter, född 1809 i Säby socken. Hon flyttade till honom år 1840. Det lyste till äktenskap tre gånger och allt var klart. Då flyttade Johanna tillbaka till Säby. Peter fick se sig om efter någon annan. Det var då som blickarna föll på änkan Stina Greta Nilsdotter från Östra Haddåsens ägor. De gifte sig 1841.

Det var som synes många barn i torpstugan utmed vägen mot Stora Smedstorp. Peter Jonsson dog 1848. Stina Greta Nilsdotter uppges i kyrkoboken vara otidig och gensvarig ötill ytterlighetö. Det avsåg troligen hennes uppträdande under husförhören. Hon flyttade till N Amerika 1869.

Stina Greta var dotter till bonden Nils Svensson och Maria Olofsdotter i Ersbola i Stora Åby socken. Föräldrarna flyttade 1816 till en gård i Östra Haddåsen i Ödeshögs socken. Stina Greta gifte sig 1829 med bonden Johan Peter Petersson i Öninge.

Efter hans död flyttade hon med sina barn hem till Östra Haddåsen. En tid var hon hushållerska hos en bonde i Lilla Smedstorp. 1837 flyttade hon tillbaka till Ö Haddåsen och bodde hos sin mor som då var änka. 1841 gifte hon sig med torparen Peter Jonsson på Glasfalls ägor, förmodligen det torp som låg strax norr om Laggaretorpet utmed vägen Glasfall - Stora Smedstorp.

Det var sannolikt till dottern Anna Maja i Amerika som Stina Greta flyttade. Vi kan se att hennes levnad bjöd på många växlingar. Det skulle vara intressant att höra henne berätta om sitt liv.

Under våren 2001 fick jag kontakt med John Karlo, en man från Iowa i USA. Han berättade att Anna Maja Jonsdotter var hans farmor. Jag har sänt uppgifter om henne och hennes bakgrund i Sverige samt några foton, bl. a. foton från platsen för torpet på Glasfalls ägor.

Peter Eriksson Blixt	1795-09-01, torpare,
H1)Anna Gr Persdotter	1799-03-06, död 1843
H2)Eva Jonsdotter Frey	1821-08-24 i Linderås,
Barn: Johan Peter	1826-02-23, kvävd av modern i sängen
Johanna Christina	1827-05-01, till Havrekullen 1845, sedan utflyttad
Johannes	1829-09-02, död av bröstfeber 1830
Lena Maria	1831-06-13, g m arb. Johan Johansson i Bankaby
Maja Lisa	1834-09-04, till Heda 1864
Eva Karolina	1849-09-12, g m Anders Persson Olander 1875
Johan Peter	1852-05-12, till Amerika 1878
Ida Mathilda	1855-09-16, död i rödsotsepidemin 1857
Adolf Herman	1858-12-10, till Rök 1877

Peter var son till torparen Erik Karlsson och Maja Nilsdotter på Kanikenäs ägor. Fadern dog av fallandesot 1799 när Peter var tre år. Peter blev troligen utackorderad, möjligen i Sjögetorp. Sedan tjänade han dräng på olika håll, bl.a. i Öninge, Börstabol och Stora Krokek. Peter var dräng i Stora Krokek när han 1825 gifte sig med Anna Greta Persdotter, som då var piga, egentligen fosterdotter hos bonden Peter Jönsson och Maja Jonsdotter i Glasfall. Anna Greta var dotter till torparen Peter Svensson på Norra Brå-

tens ägor men blev faderlös 1801, då fadern dog i fallandesot.

Det är en märklig företeelse, där båda dessa makar tidigt blev föräldralösa på grund av att deras fäder dött av fallandesot. Möjligen skulle vi kunna ställa oss tveksamma till den angivna dödsorsaken. Denna dödsorsak var sällan förekommande, även i kyrkoboken. Anna Greta dog 14 mars 1843.

Peter ingick nytt äktenskap 1849 med Eva Jonsdotter, född 1821 i Linderås. Hon var sannolikt dotter till soldaten Johan Frey och hans hustru Maja Johansdotter i Kvarnarp. Hon använde också efternamnet Frey. I torpet fanns åtminstone 9 barn. Tre av dessa dog i unga år. Enligt bouppteckning från 1843 hade de *en gammal stuva och en gammal ladugård*, vidare en ko, en kalv, ett får med lamm och en bagge. I stugan fanns ett väggur, fyra gamla stolar, ett bord, ett gammalt skåp, en gammal säng med skåp, två gamla kistor och ett skåp. I köket fanns snickareredskap samt säng och linkläder, allt enligt bouppteckningen.

Peter Erikssons torp låg på östra gårdens ägor, utmed vägen mot Stora Smedstorp. Vi kan anta att de bodde i det södra av de två torp som låg där nära varandra, det som i folkmun har kallats Laggaretorpet, och att det var hans brorson, Anders Jonsson som fick överta torpet efter honom. På äldre dagar var Peter Eriksson blind. Familjen bodde enligt husförhörslängden i egen stuga. De uppgavs vara utfattiga. 1864 flyttade de till Ödeshög, till Fattighuset. Där dog Eva Jonsdotter 1874 och Peter Eriksson 1875.

Den 23 och 24 februari 1831 var det auktion i Stora Krokek efter avlidne hemmansägaren Jonas Persson. I auktionsprotokollet återfinns *sällamakaren på Glasfalls ägor*, som köpte ett par skor och ett par handskar. Var det möjligen Peter Eriksson som var sällamakaren och kanske också den som gav Laggaretorpet dess namn.

Peter hade en bror, Jonas Eriksson, som var torpare på Börstabols ägor. Varför båda bröderna som var från Kanikenäs kom till Börstabil och Glasfall är okänt men någon släktanknytning kanske fanns.

Vid tinget 1855 hade Karl Johan Pantzar i Rossholmen instämt Eva Frey för att hon spridit ut ett rykte om att han skulle haft olovligt umgänge med pigan Lena Persdotter under den tid hon varit piga där. Lena Persdotter var dotter till Peter Eriksson i hans första gifte. Målet blev uppskjutet och jag känner inte till hur detta mål slutade.

Peter Samuelsson (1814-12-03), bonde,

Anna Maria Jonsdotter 1813-06-17,

Barn: Karl Johan 1835-07-04, till Bodebol 1862, bonde där

Kristina Sofia 1837-12-28, till Visingsö 1857

Andreas 1840-12-11, gift och övertog föräldragården i Glasfall,

Johanna Sofia 1843-11-23, g m bonden Johan August Andersson

Klara Vilhelmina 1847-12-11, död 1848

Frans Vilhelm 1849-03-19, t Amerika 1869

Peter och Anna Maria gifte sig 1834. Han var son till Samuel Jönsson och Maja Lena Jaensdotter i Bodebol. Peter hade redan i början av 1830-talet förvärvat 1/16 mtl i Glasfall, men de bodde först några år i Bodebol efter giftermålet och flyttade 1837 till Glasfalls västra gård. Anna Maria var

dotter till Jöns Nilsson och Anna Stina Persdotter i Glasfall. I samband därmed fick Anna Marias föräldrar ett undantag.

Vid höstetinget 1843 var Peter Samuelsson instämnd av prosten Kinmansson, som krävde 25 riksdaler i likstol för begravningen av Peters fader.

Vid mitten av 1870-talet överlät de gården på sonen Andreas och Peter och Anna Maria bodde på ett undantag på gården. Där dog Peter av ålderdoms bräcklighet den 2 november 1903. Anna Maja dog den 24 mars 1907, även hon av ålderdom.

Peter blev 1855 instämnd till tinget med krav på ersättning för skogsåverkan på utjorden Daglösa. Hur målet slutade har jag ingen uppgift om. Möjligen var det då något oklart var gränsen mellan Glasfall och Daglösa gick.

Andreas Petersson	1840-12-11, bonde på 1/16 mtl i Glasfall ,
Emilia Augusta Jonsdotter	1849-02-24,
Barn: Karl Johan	1869-12-18,
Hilma Serena	1872-12-10,
Gustaf Herbert	1874-03-16
Anton Robert	1875-06-09,

Andreas var son till Peter Samuelsson och Anna Maria Jonsdotter i Glasfall, se ovan. Emilia kom från Gyllinge och hennes föräldrar där var Jonas Samuelsson och Johanna Charlotta Håkansdotter. Andreas och Emilia gifte sig 1868 och övertog förmodligen då hans föräldragård, den västra gården i Glasfall. De flyttade 1879 till Hårstorp. Andreas brukade dock gården därifrån ett par år till dess att det 1882 kom en ny innehavare, Karl O Gustafsson. År 1883 flyttade familjen vidare till Heda socken.

Östergården innehades, som vi tidigare sett, av Jöns Persson i Börstabol, och efter hans död av hans änka. 1864 blev Johan Viktor Nilsson i Pikatorp ägare till gården. Under flera år brukades den troligen av Anders Magnus Jönsson i L Krokek. Därutöver förekom tillfälliga arrenden och dessa arrendatorsfamiljer har inte medtagits i denna redovisning.

Anders Jonsson	1819-11-11, arrendator, arbetare, torpare
H1)Anna Brita Jonsdotter	1824-12-12, död 1855
H2)Hedvig Persdotter	1828-11-09 i Adelöv
Barn: Johan August	1851-07-22, gift 1882, torpare på Daglösa
Matilda Josefina	1853-09-04, gift och flyttat till Ornnäs
Karolina	1857-02-28, död 1857-09-12, (ej i födelseboken)
Axelina Josefina	1859-01-27, t Sthlm 1876
Karl Viktor	1862-01-07, till Linderås 1875
Jenny	1864-03-18, t Åby 1879
Hulda	1864-03-18, till Åby
Axel Reinhold	1866-10-15, t N Amerika 17 apr 1882
Hilma Kristina	1871-02-11, piga på olika håll, till St. Åby 1902

Anders hade sina rötter på Börstabols ägor. Hans föräldrar där var Jonas Eriksson och Katharina Bengtsdotter. Där växte Anders upp på det torp som låg på Börstabols ägor längst i söder, nära gränsen mot Glasfall. Första gången vi ser hans namn i Glasfalls historia är när han arrenderade östra gården från 1847 och några år framåt. Anders gifte sig 1850 m Anna Brita Jonsdotter. Hon var dotter till bonden Jonas Larsson och Stina Nilsdotter i Stora Krokek. Möjligen hade de fortfarande arrendet kvar till någon gång i början av 1850-talet. Sedan var de skrivna öTill husö och 1852 flyttade de till Gyllinge. Där antecknad Anders som ögifta drängenö hos Johannes Andersson på mellangården. Efter något år i Gyllinge flyttade de till Klämmestorps ägor, där de står skrivna ötill husö på soldattorpet. Anna Brita dog där den 26 juni 1855 av bröstfeber.

År 1856 gifte Anders sig med Hedvig Persdotter. Hon var från Adelövs socken, dotter till torparen Peter Eliasson och hans hustru Kerstin Jonsdotter i torpet Malmslagarehem.

Nästa boplats efter Klämmestorps soldattorp blev Kulhult. Där skrevs han ötill husö. Från Kulhult flyttade de till Glasfall igen. De bodde här troligen i Laggaretorpet, belägen utmed vägen från Glasfall mot Stora Smedstorp. De uppgavs då vara utfattiga. Ytterligare några flyttningar gjorde familjen, till Tällekullen 1866.

Där skrevs han som statdräng. De flyttade därifrån till Gåsabol 1869 och där skrevs de ötill husö, vidare till Sväm 1870, till Stava 1872 och åter till Glasfalls ägor 1874, förmodligen även nu till Laggaretorpet.

Vi kan anta att Anders och Hedvig kunde lämna utförliga berättelser om dragiga torp i bygden, om kalla vintrar, kanske om vägglöss och annat sådant, om fattigdom och annat elände.

Men de kanske också kunde berätta om glada tilldragelser, kanske många historier om fest och glädje, om torparlivets alla sidor. Anders var brorson till Peter Eriksson, se ovan. Det var nog efter honom som han fick överta Laggaretorpet.

Både Anders och Hedvig levde in på 1900-talet och bodde troligen kvar på Laggaretorpet. Han dog den 30 december 1907 och Hedvig dog den 14 september 1909 av ålderdoms bräcklighet och slaganfall.

Johan Fredriksson	1814-12-29, inhyses,
Maria K Johansdotter	1823-12-27 i Flisby
Barn: Johanna Maria	1844-03-25, g m Gustaf Henrik Petersson,
Emilia Gustava	1855-09-24,
Charlotta Jos.	1857-11-23, till Adelöv 1874
Augusta Rosina	1859-11-27, död av slag 1869
Hilma Axelina	1862-07-07, död 1869
Hulda Axelina	1864-07-31, till Sockendal i Väderstad 1880
Hedda Karolina	1867-03-15, död samma år

Denna familj kom till Glasfalls ägor 1865. De hade bott i Stora Smedstorp i två år och dessförinnan på flera olika håll i bygden. Johan var son torparen Fredrik Persson och Maja Jonsdotter på Fogeryds ägor. Marias bakgrund var i Flisby socken. De uppgavs vara fattighjon. Johan hade varit gift tidigare och i första äktenskapet haft flera barn som dött.

De bodde sannolikt på Laggaretorpet, i något av de två torp som låg där, utmed vägen mellan Glasfall och Stora Smedstorp. Johan dog 1876. Barnen lämnade hemmet och Maria överfördes 1890 till fattighuset i Ödeshög. Hon dog där 1901. Dottern Johanna Maria gifte sig 1888 med arbetaren Gustaf Henrik Petersson, som då kom från Kopparp. De bodde några år i Glasfall men flyttade sedan till Haddåsen.

Husen på Laggaretorpet stod kvar någon tid. De köptes sedan av bonden på den östra gården i Glasfall, Johan Berg, för 75 kronor och revs någon gång i början av 190-talet. De var således rivna när Charles Borrbäcks föräldrar flyttade till Glasfall 1918. Så har Charles berättat.

Karl O Gustafsson 1859-12-07 i Visingsö, bonde på västra gården
Ada Vilhelmina Pantzar 1862-06-14, från Rossholmen
Barn: Karl Arvid 1883-09-08, död 1883-10-23
Ester Cecilia 1885-01-17, till Amerika 1894

Karl och Ada kom till Glasfall 1882. Han var från Visingsö och son till Gustaf Johannesson och Stina Petersdotter i Grönstad, Visingsö. Ada var dotter till bonden Karl Johan Pantzar och hans hustru Anna Brita Larsdotter i Rossholmen. De gifte sig 1882. Han kom detta år från Visingsö och de övertog då den västra gården i Glasfall. De drabbades sedan av *amerikafebern* och flyttade till Amerika 1886. De lämnade sin ettåriga dotter Ester Cecilia kvar i Sverige, hos Adas föräldrar i Rossholmen. Nio år gammal reste sedan Ester Cecilia 1894 till Amerika. Vi kan undra om hon då kände igen sina föräldrar. Jag undrar och undrar hur detta blev. Kanske hade mamma varit hemma och hälsat på?

Gården i Glasfall övertogs av Johan August Andersson från Gyllinge som var gift med en dotter till Peter Samuelsson i Glasfall.

Östergården ägdes (och brukades) under en del av perioden av Jonas Peter Håkansson i Börstabil. Den var också under någon tid utarrenderad. En arrendator var Sven Jonsson. Denne rymde från sin familj till Amerika 1880. Hans hustru, Anna Jonsdotter, och deras åtta barn bodde kvar i Glasfall någon tid. Hon bodde sedan hos Kyléns på Munkeryds ägor fram till 1887 då hon med sina barn flyttade till Amerika.

År 1895 kom Johan Andersson Berg med familj från Munkeryd som ny ägare och brukare av östra gården.

Johan Andersson Berg 1846-12-29, bonde på Östergården,
Aqvilina V Kylén 1856-06-27, d t Karl P Kylén i Holkaberg
Barn: Ernst Mattias 1878-02-24,
Frans Oskar 1880-06-22,
Karl Johan 1882-05-13, bonde i Stora Smedstorp
Selma 1884-06-11, g m Teodor Gustafsson i Kopparp
Alma 1887-01-28,

Simon	1889-07-23, volontär
David	1892-04-08, sjuklig
Emil V	1894-09-13, sjuklig, död av förgift
Henrik	1897-03-02, sjuklig,

Johan var son till Anders Berg och hans hustru Johanna Hansdotter i Munkeryd. Johan uppges i husförhörslängden för Munkeryd vara sjuklig. Han gifte sig 1876 med Aqvilina, dotter till Karl Peter Kylén och hans hustru Anna Greta Persdotter. De brukade först 1/8 i Munkeryd men flyttade 1895 till Glasfall, där de förvärvat Östergården. Johan och Aqvilina hade nio barn. Av dessa var flera sjukliga.

Johan Andersson Berg dog 1924. Hans hustru, Aqvilina Kylén bodde kvar i Glasfall med två av sina söner, David och Emil. Aqvilina dog någon gång under 1940-talet. Omkring 1950 ägdes gården av sterbhuset efter familjen Berg. Gården uppgavs då bestå av 49 hektar mark, därav 3,5 hektar åker. Byggnaderna uppgavs vara uppförda 1860. Vidare uppgavs två hästar och fem nötkreatur finnas på gården.

Johan August Andersson	1843-08-14, bonde på västra gården
Johanna Sofia Persdotter	1843-11-23,
Barn: Augusta Josefina	1870-02-06, g m Johan A Gustafsson i Sutarp
Amanda Serena	1873-08-22, g m Johan Jonsson i Börstabil
Alma Teresia	1875-11-20, död av difteri 1878-07-04,
Karl Robert	1878-04-04, övertog föräldragården i Gyllinge
Alma Florentina	1880-09-29, till Rudu i Adelöv
Oskar Rikard	1882-11-19, bonde i Munkeryd

Johan var son till bonden Andreas Andersson och Anna Maja Andersdotter i Västra Haddåsen. Johanna var dotter till Peter Samuelsson och Anna Maria Jonsdotter i Glasfall. Johan och Johanna gifte sig 1868 och övertog då en gård i Västra Haddåsen om 8/40 mtl.

Johan var brorson till Johannes Andersson i Gyllinge och övertog dennes gård, Mellangården i Gyllinge vid mitten av 1880-talet, då Johannes och Sara övergick till sitt undantag. De bodde sedan i Gyllinge fram till 1901 då de flyttade från Gyllinge till Västergården i Glasfall. Johan dog här den 10 april 1920 av lungkatarr. Hustrun Johanna Persdotter dog 6 januari 1915 av ålderdom. Gården var därefter en tid utarrenderad. Sonen Oskar och hans hustru Eda brukade gården någon tid åren 1910-1915. Den köptes sedan av Karl Andersson, se nedan.

Emil Karlsson	1884-10-15, arrendator av västra gården i Glasfall
Anna Johansdotter	1892-01-31, från Fogeryd
Barn: Lilly	1912-08-09,
Holger	1915-02-24,
Margit	1917-03-16,
Nils	1918-04-12, död s å

Under åren 1915-1918 brukades Johans gård av Emil Karlsson. Emil var son till Otto Johansson och hans hustru Josefina Karlsdotter i Skälaby, senare bosatta i Nyttorp i Munkeryd. Anna var från Fogeryd, dotter till Johan Arvidsson och Johanna Andersdotter.

De hade förut arrenderat gårdar i Sunnesjö och i Stora Krokek. Emil flyttade 1918 med sin familj till Bodebol, där han sedan stod skriven som hemmansägare.

Karl T Andersson	1870-11-12, bonde,
Anna S Borrbäck	1875-06-18 i Öster-Aker, Norge
Barn: Charles	1911-09-21,
Arne K Roosevelt	1914-01-03,

Karl var son till Oskar Andersson och Johanna Petersdotter i Stava. Han hade nio syskon. Karl utreste till Amerika 1892 och gifte sig där 1897 med Anna. De återkom till Sverige omkring år 1905 och bodde i Stava till dess att de 1918 flyttade till Glasfall, där han förvärvat Västergården.

Charles Borrbäck	1911-09-21, bonde på västra gården
Elin Maria Björn	1915-07-31 i Stora Åby,
Barn: Hjördis	1938,

Charles var son till Karl Andersson och Anna Borrbäck, se ovan. Han övertog föräldragården och brukade och bodde med sin familj på Västergården. Charles var en mångkunnig man och anlätades i bygden bl. a. när djur var sjuka. 1950 hade han på sin gård två hästar och åtta nötkreatur. Gårdens areal uppgavs till 51 hektar, därav fyra hektar åker. Mangårdsbyggnaden uppges vara från 1840, således från åren efter skiftet i Glasfall.

Elin dog 1975 och Charles dog i Ödeshög 2005. På 1970-talet övertogs gården av dottern Hjördis Borrbäck.

Oskar Johansson	1890-09-28 i Åsbo, från Adelöv 32, änklings 28
Elsa Maria Malm	1902-12-03, hushållerska, från Adelöv 32
Barn: Elin Anna Lissie	1920-05-19 i Adelöv
Rut Hedvig Margareta	1921-07-12 "
Ingrid Lydia Marianne	1924-06-11 "
Nils Sture	1917-09-11 i Adelöv, handelsbitr. fr Adelöv 33, utfl
Sonja Maria	1930-10-05 i Adelöv
Sven Gunnar	1934-07-15,
Birgit Viola	1940-03-13,
Eivor Linnea	1943-04-06,

Oskar Johansson kom till Daglösa 1932 från Adelöv. Jag har ingen uppgift om hans bakgrund. Han hade blivit änklings 1928. När han med sin familj flyttade hit ingick också en hushållerska, Elsa Maria Malm.

Hon var född i Råby, dotter till statdrängen Oskar Malm och hans hustru Klara Jenny Petersson på Råby Södergård. Under åren 1932-42 bodde fa-

miljen i Daglösa men arrenderade från 1942 den östra gården i Glasfall där de sedan bodde.

Omkring 1960 köptes östra gården i Glasfall av Arne Palm i Kushult. Gården innehas idag av Arne Palms dotter, Gunilla Palm och hennes man Thomas och de bor på gården sedan 1989. Gunilla är en sentida ättling till den släkt med bl. a. Jöns Persson, som tidigare fanns i Glasfall.

Denna berättelse om Glasfall och de människor som bott här har avsiktligt hoppat över det som skett på senare tid. En beskrivning av Glasfall under 1900-talet och framför allt den senare hälften får göras senare. Dessutom tycker jag att det bör göras av de som bor där. Innan vi lämnar Glasfall bör vi säga något om utjorden Daglösa.

Daglösa

Daglösa var i gamla tider en egen fastighet, värderat till $\frac{1}{4}$ mantal. I Älvsborgs lösen 1571 uppges Daglösa vara ett kronotorp. Torparen hette Anders och han ägde två lispund koppar, han hade två oxar och två stutar, två kor, fyra får och två svin, åtminstone var det detta innehav som utgjorde hans skatteunderlag för Älvsborgs lösen detta år. År 1703 den 9/10 blev Daglösa skatteköpt. Därefter öavhystes detö och blev en utjord, och lagt under Glasfall.

I gamla tider var således Daglösa en egen gård, eller ängatorp som det då kallades. Senare kom Daglösa att kopplas till Glasfall, eller hade i vart fall samma ägare. När Elfsborgs lösen skulle betalas andra gången, år 1613, står Nils i Glasfall upptagen även för Daglösa. Därefter står det i följande jordböcker och mantalslängder inget särskilt om Daglösa. Inte heller i kyrkoböckerna finns något antecknat om Daglösa förrän mot slutet av 1800-talet. Daglösa var en utjord som taxerades under andra gårdar.

Vid laga skiftet i Glasfall 1838 ingick till en början Daglösa i skiftet. Skiftet blev därefter överklagat till ägodelningsrätten. Därvid blev det klart att Daglösa skulle skiljas från Glasfall och vara för sig självt. Det framkom också att Daglösa hade kartlagts tidigare, nämligen redan år 1639, då det kallades Daglösa Ängatorp och tillhörde Rusthållet Åby Skattegård såsom en därunder skattlagd utjord, bestående av 45 tunnland, inbegripande den stora ängen som hittills kallats Torpet, Kärrängarna Rödjorna och betemarksbacken mellan nämnda ängar och Svinåsens ägor, tillsammans 31 tunnland samt skogsmark öster om Rödjakärret. Någon åker fanns inte i Daglösa i äldre tider. Inte förrän i slutet av 1800-talet uppodlades en mindre åker längst upp i nordväst, intill gränsen mot Glasfall.

Daglösa förvärvades på 1890-talet av David Augustsson i Öninge Bjugård. Ättlingar till honom äger fortfarande Daglösa. Fram till början av 1940-talet var husen i Daglösa uthyrda för permanentboende, allt enligt följande:

En intressant omständighet är att år 1571 när Sverige skulle betala Älvsborgs lösen och det därför gjordes en särskild taxering av människors egendom. Då var Glasfall öde, men i Daglösa bodde bonden Anders och han innehade två lispund koppar, två oxar, två stutar, två kor, fyra får och två svin.

Karl Johan Svensson	1838-09-10, ödaglönareö,
Kristina Paulsdotter	1844-03-26 i Gränna
Barn: Oskar Fritiof	1866-06-27,
Hulda Josefina	1868-08-13,
Johan Patrik	1871-03-11,
Hilma Julia	1873-11-01,
Beda Elisabet	1875-10-13, död 1878
Anton Gerhard	1877-09-24, död 1878
Anton Fabian	1879-08-07
Alma Florentina	1882-01-01,

Karl Johan och Kristina gifte sig 1864. De ötjänsteö då i Porsarp och flyttade sedan till Daglösa. Karl Johan var son till pigan Maja Lisa Jonsdotter i Visjö. Hans morföräldrar var torparen Jonas Eriksson och Katharina Bengtsdotter på Börstabols ägor.

Anders Jonsson på Laggaretorpet, se ovan, var således en morbroder till Karl Johan. Kristina var dotter till bonden Paul Karlsson och hans hustru Stina Jansdotter i Hultsjö i Gränna socken.

År 1882 flyttade Karl Johan och Kristina till V Haddåsen. De bodde således i Daglösa i nästan 20 år. I husförhörslängden står att Daglösa hör till Åby Skattegård. Där står också att öägaren betjänar sig av hans arbeteö. Karl Johan och Kristina brukade således Daglösa för ägarens räkning.

På Daglösa ersattes de av en kusin till Karl Johan, se nedan.

I Västra Haddåsen står Karl Johan skriven som arbetare. Kristina Paulsdotter dog där 1901. Jag har inte funnit någon uppgift om när Karl Johan dog.

Johan August Andersson	1851-07-22, arbetare
Hulda Maria Hansdotter	1852-03-05,

Johan var son till Anders Jonsson och Anna Brita Jonsdotter på Laggaretorpet på Glasfalls ägor. Han hade inte många hundra meter därifrån till Daglösa. Han flyttade inte långt hemifrån. Han gick inte heller särskilt långt när han friade. Hulda var från Munkeryd, dotter till Hans Peter Svensson och Anna Karin Nilsson.

Johan och Hulda gifte sig 1882. Möjligen hade Johan flyttat till Daglösa redan året innan. De bodde på Daglösa fram till 1890 då de flyttade till Angseryd. Där innehade de ¼ mtl. År 1896 flyttade de till Stora Åby socken och jag vet inte mera om hur det gick för dem. De tycks ha varit barnlösa ännu 1896.

Karl F Fredriksson	1861-10-16 i V Ny, arbetare
Hulda Axelina Säf	1865-03-03,
Barn: Karl V Andersson	1884-11-14, oä
Frans Robert	1888-10-04,
Ester Bernhardina	1890-09-20,
Henning Martin	1899-01-22,
Klara Vilhelmina	1900-08-12, oä

Karl och Hulda gifte sig 1887 och flyttade till Daglösa. Hulda hade sina rötter i Bodebol, dotter till Petrus Säf och Eva Kristina Persdotter. Bakgrunden för Karl känner jag inte. Karl och Hulda bodde i Daglösa i åtminstone sju år. Hulda hade en oäkta son med sig in i äktenskapet.

I Daglösa föddes dottern Ester Bernhardina. Familjen flyttade från Daglösa till Tällekullen 1894. Året därpå flyttade de vidare till Fagerhult. De skilde sig senare. Möjligen blev skilsmässan klar 1899. Skilsmässor var ovanliga på den tiden. Det måste finnas någon särskild och rejäl anledning. Vilka skäl som fanns här vet jag inte, men sociala problem fanns det.

Hulda förde sedan ett oregerligt liv, tidvis som lösdrivare. I Östgöta-Bladet kunde man lördagen den 24 augusti 1901 läsa att *För lösdriveri har Hulda Axelina Säf från Ödeshögs socken anhållits i Stockholm. Vid företagen läkarebesiktning befanns hon lida av allmän svaghet och sakna förmåga att försörja sig med arbete. Med anledning därav förpassades Säf till hemorten.*

Den 8 december 1902 kunde man läsa att *fattighjonet Hulda Säf på Fattighuset varit mycket elak mot de andra där intagna, misshandlat dem och hotat dem. För att avstyra vidare misshandel hade hon satts i häradshäktet, den enda säkra platsen. Eftersom hennes sinnessjukdom varit av omtvistad karaktär har hon inte kunnat intagas på Vadstena Hospital.*

Hon har nu hotat att slå ihjäl sköterskan på Fattighuset och att bränna ner detta. Hon har ibland givit sig ut på rymningsfärder. Senast var hon i Linköping och måste där tas om hand och hemsändas på socknens bekostnad. Man håller nu på med att förhandla med en asyl i Lund om hennes internerande.

I avvaktan härpå intogs hon nu på Vadstena Hospital. Senare överfördes hon till Lunds Hospital.

Efter denna information i Östgöta-Bladet har jag ingen mera information om Hulda Säf.

Johan August Johansson	1858-03-01 i V Tollstad, arbetare,
Anna R Johansdotter	1858-09-07
Barn: Maria Rosina	1881-08-20 i Åby
Hanna Amanda	1883-12-30 i Åby, utfl t Amerika 15 mars 1899
Karl Bernhard	1893-04-23,

Johans bakgrund har jag inga uppgifter om. Anna var dotter till Johan Petersson och Hedvig Turnér i Sväm. Johan och Anna gifte sig 1880. Johan och Anna kom från Öninge Lagmansgård till Daglösa 1894. I Öninge skrevs han som statdräng. De bodde kvar i Daglösa ännu år 1900 men har flyttat

någon gång därefter. Uppgifterna rörande Daglösa inrymmer ett visst mått av osäkerhet.

De återfinns 1910 på Sväms Östergård. Hos dem bor då också fiskaren Johan Alfred Petersson, hennes fader. De bodde kvar där ännu 1920.

Gustaf V Karlsson 1872-09-28, jordbruksarbetare
h Selma S Johansson 1879-02-06,
Elsa 1898-02-22 i V Tollstad

Gustaf och Selma kom till Daglösa omkring år 1900. Gustaf står skriven som jordbruksarbetare. Han var son till Karl Israelsson och Anna Charlotta Johansdotter Ärlig i Stora Smedstorp.

Selma var dotter till livgrenadjären Johan Ross och Anna Karin Häggberg i Kråkeryd, och därmed syster till Gustaf Marcellus Hård, soldat för Hårstorp och far till bl. a. Gunnar Hård i Stava.

Gustaf och Selma bodde troligen kvar i Daglösa till fram emot 1920. Vart tog de vägen sedan?

Filip Kall 1885-12-30 i Väderstad, sågarbetare
Elsa M Gustavsson 1898-02-22 i V Tollstad
Barn: Nils 1919-03-31,
Gösta 1920-07-27,

Filips bakgrund är att söka i Väderstad. Elsa var dotter till Selma och Gustaf, se ovan. Filip och Elsa kom till Daglösa från Rogslösa 1919 och flyttade till Hårstorp 1920.

Farman Birger Karlsson 1887-05-01, sågmästare,
Gerda F Karlsson 1889-01-12,
Barn: Ingeborg Maj-Lisa 1919-05-27 i Vadstena
Karl Erik Harry 1922-07-18,
Gunborg Maria 1924-05-06,
Gösta Allan Martin 1927-03-07,

Familjen kom till Daglösa 1920. Farman var son till Otto Johansson och Josefina Karlsdotter i Munkeryd. Gerda var dotter till Karl Andersson och Gustava Maria Svendsdotter i Lilla Krokek. Familjen flyttade 1928 till Harsbol. Farman var sågmästare i Tällekullen.

Karl Robert Johansson 1884-07-23 i Adelöv, infl 28
Ester Josefina Ström 1891-11-04 i Gränna
Barn: Sigrid Emilia Josefina 1917-02-13
Nils Birger Fogelander 1921-11-19 i Gränna,

Denna familj bodde i Daglösa under åren 1928 ó 1932. Han var från Björstorp i Adelöv och hon var från Röttle i Gränna.

Under åren 1932-42 bodde Oskar Johansson med sin familj i Daglösa men arrenderade från 1942 den östra gården i Glasfall där de sedan bodde. Husen i Daglösa står ännu kvar.

Detta är min berättelse om Glasfall och Daglösa. Det har mest handlat om äldre tider. Om de senare tider och om nutid överlämnar jag till människorna i byn att själva berätta och beskriva.

Jag har på liknande sätt skrivit om övriga byar i Stava-bygden samt en särskild berättelse om bygden.

Arne Ivarsson i november 2006